

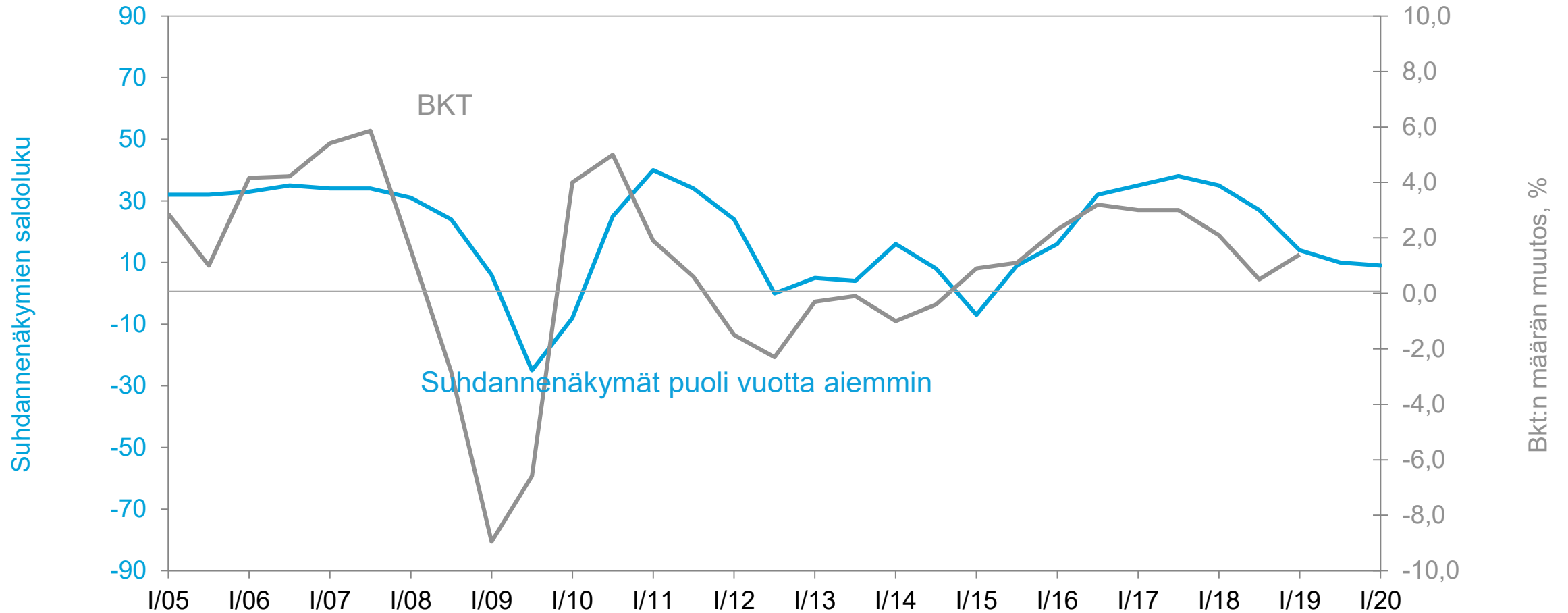
Pk-yritysbarometri

Kevät 2020

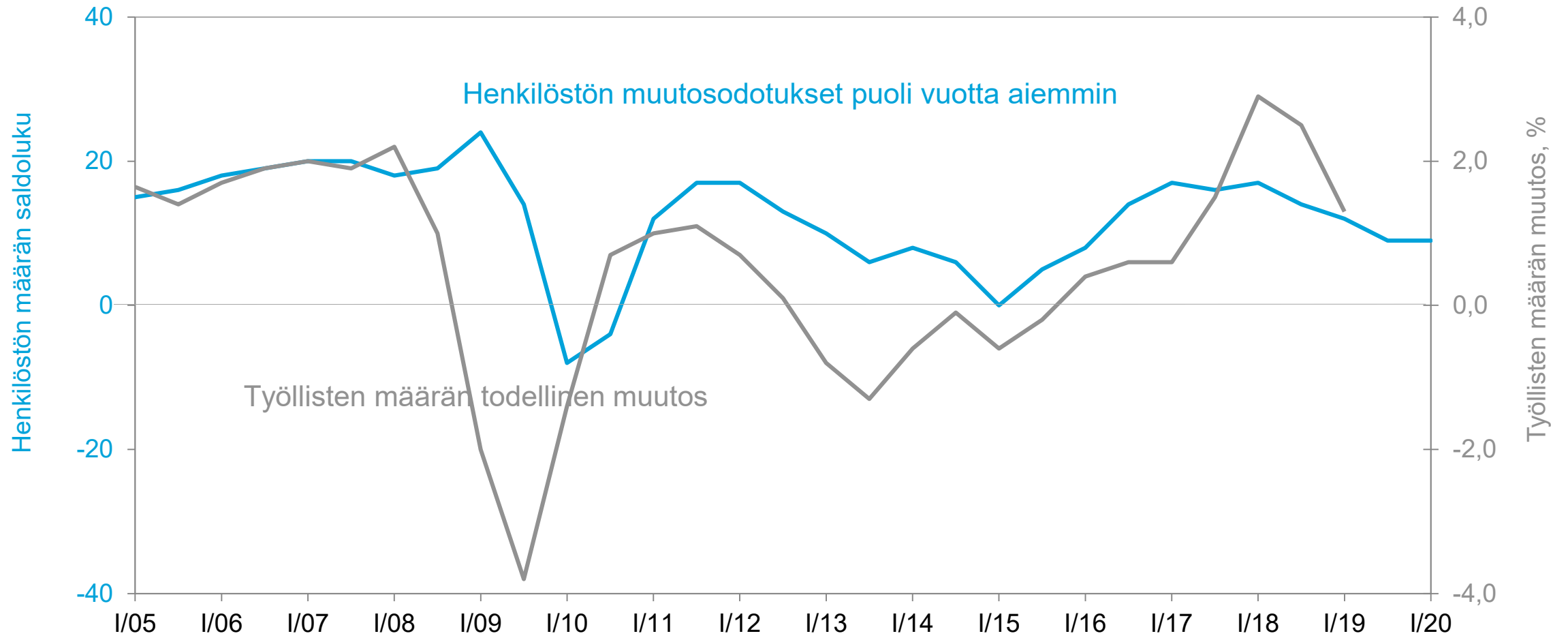


Pk-yritysbarometrin ennakointikyky

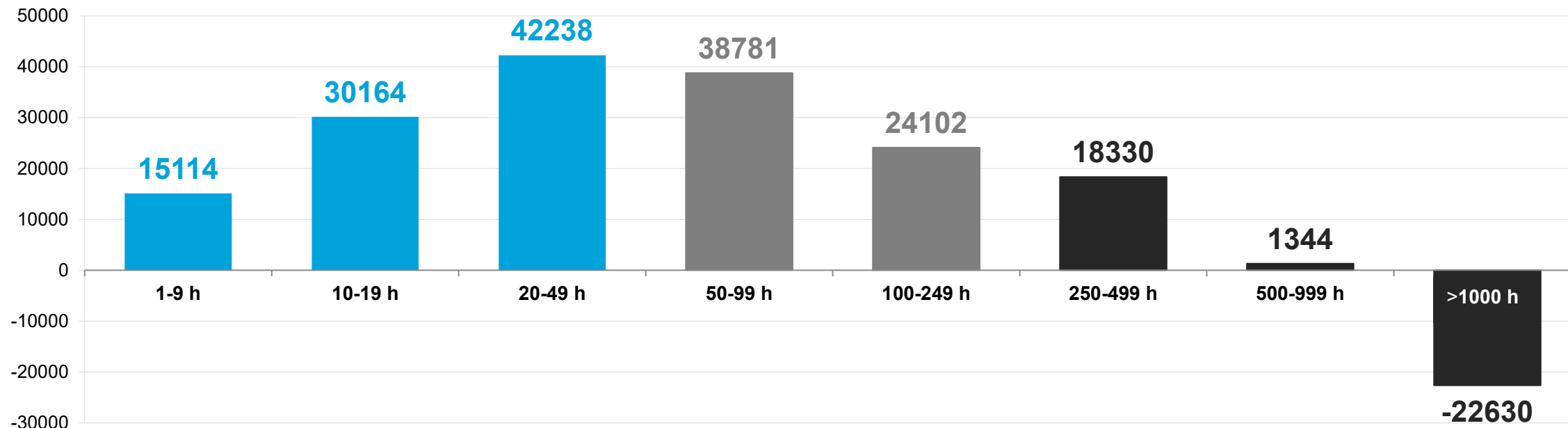
Pk-yritysbarometrin suhdannenäkymät ja BKT:n määrän muutos



Pk-yritysbarometrin odotukset henkilöstömäärästä ja työllisten määrän muutos



Työllisten määrän muutos erikokoisissa yrityksissä vuosina 2001–2018



Pienet yritykset, alle 50 h: +87 516

Keskisuuret yritykset 50–249 h: +62 883

Suuryritykset 250– h: - 2 953

Pk-yritykset: +150 399

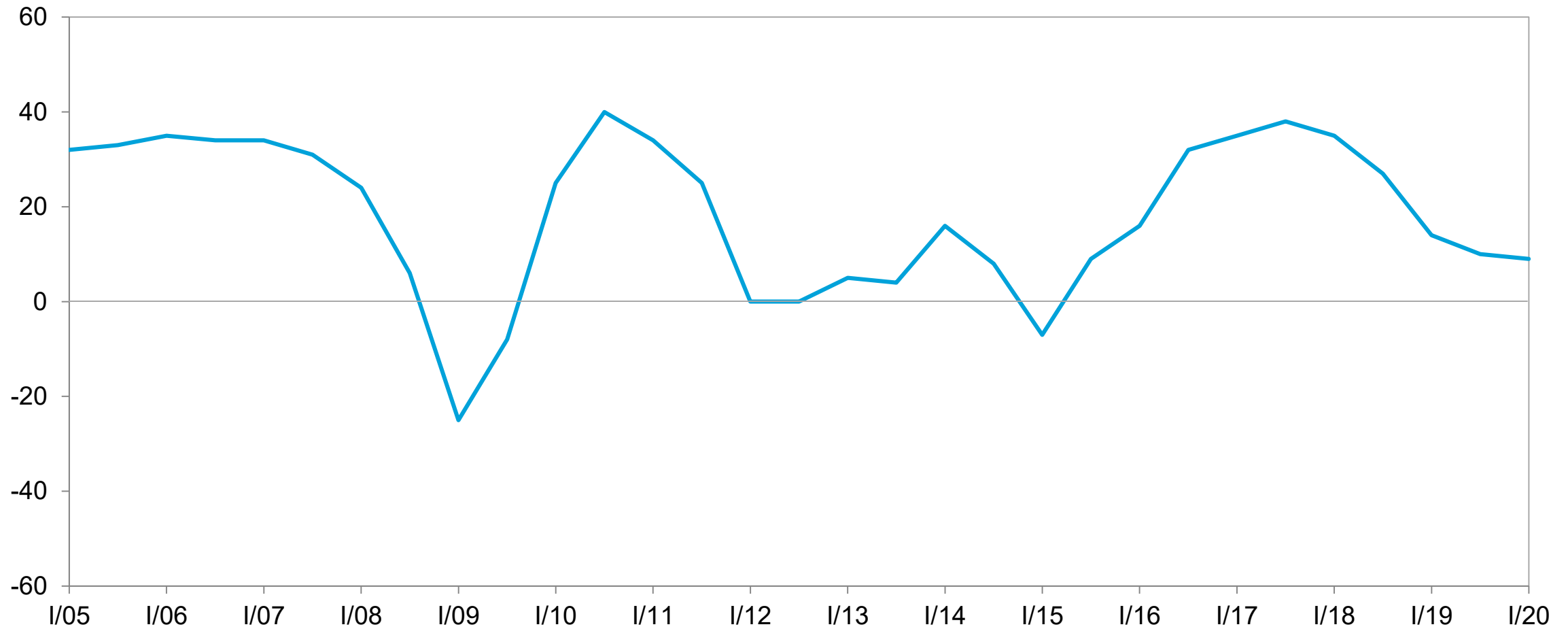
Suuryritykset: -2 953

Lähde: Tilastokeskus. Työllisten määrän muutos erikokoisissa yrityksissä vuosina 2001–2018.

Henkilömäärät muunnettu kokopäiväisiksi työpaikoiksi, pl. maa-, metsä- ja kalatalous.

Suhdanteet

Suhdannenäkymät, saldoluku



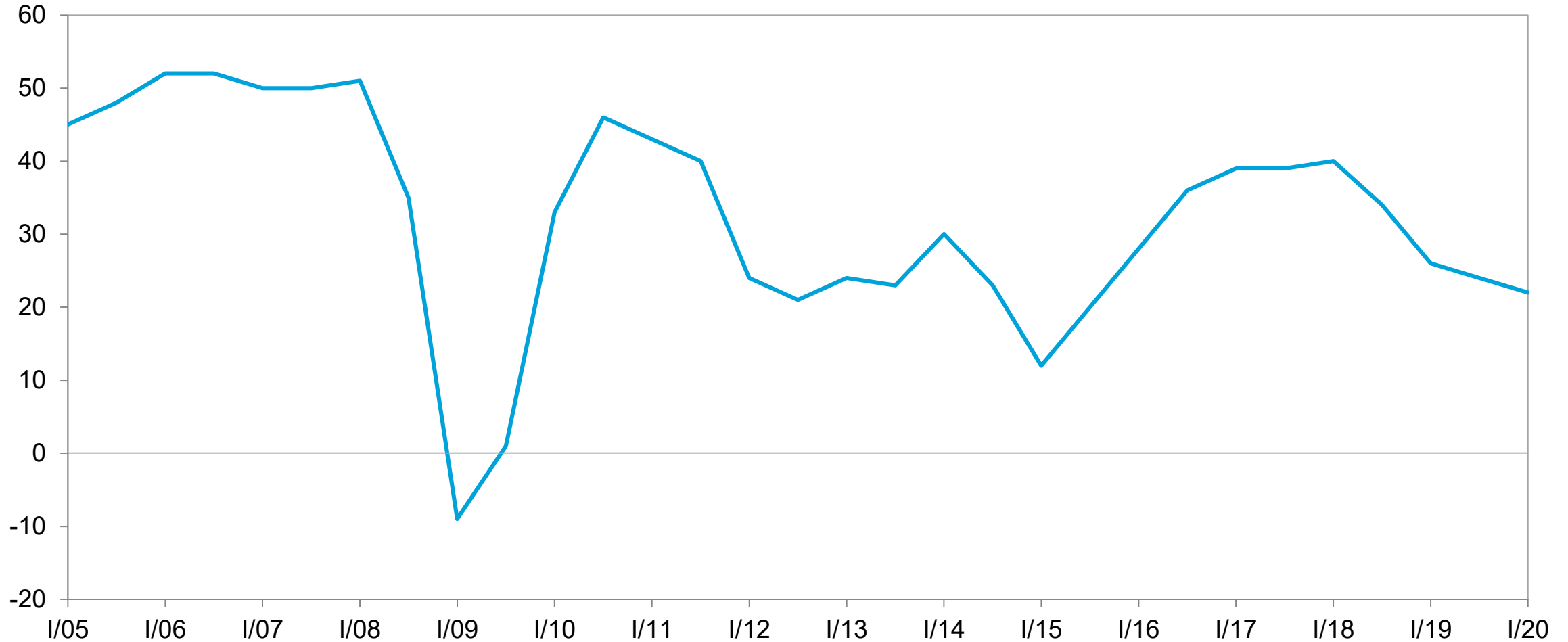
Suhdannenäkymät seuraavan 12 kuukauden aikana toimialoittain ja kasvuhakuisuuden mukaan

| | Paranevat % | Pysyvät ennallaan % | Heikkenevät % | Saldoluku |
|----------------------------|-------------|---------------------|---------------|-----------|
| Kaikki yritykset | 26 | 57 | 17 | 9 |
| Toimialoittain | | | | |
| Teollisuus | 29 | 48 | 23 | 6 |
| Rakentaminen | 20 | 62 | 18 | 2 |
| Kauppa | 21 | 57 | 22 | -1 |
| Palvelut | 28 | 57 | 15 | 13 |
| Kasvuhakuisuuden mukaan | | | | |
| Voimakkaasti kasvuhakuiset | 66 | 26 | 8 | 58 |
| Kasvuhakuiset | 38 | 49 | 13 | 25 |
| Asemansa säilyttäjät | 16 | 65 | 19 | -3 |
| Ei kasvutavoitta | 7 | 72 | 21 | -14 |
| Toimintansa lopettavat | 6 | 49 | 45 | -39 |

Suhdannenäkymät seuraavan 12 kuukauden aikana kokoluokittain ja perustamisvuoden mukaan

| | Paranevat % | Pysyvät ennallaan % | Heikkenevät % | Saldoluku |
|-------------------------|-------------|---------------------|---------------|-----------|
| Kokoluokittain | | | | |
| alle 5 henkilöä | 25 | 60 | 15 | 10 |
| 5-9 henkilöä | 27 | 54 | 19 | 8 |
| 10-19 henkilöä | 24 | 59 | 17 | 7 |
| 20-49 henkilöä | 26 | 49 | 25 | 1 |
| yli 50 henkilöä | 28 | 51 | 21 | 7 |
| Perustamisvuoden mukaan | | | | |
| ennen 1990 | 17 | 61 | 22 | -5 |
| 1990-1999 | 18 | 60 | 22 | -4 |
| 2000-2009 | 22 | 60 | 18 | 4 |
| 2010 jälkeen | 38 | 51 | 11 | 27 |

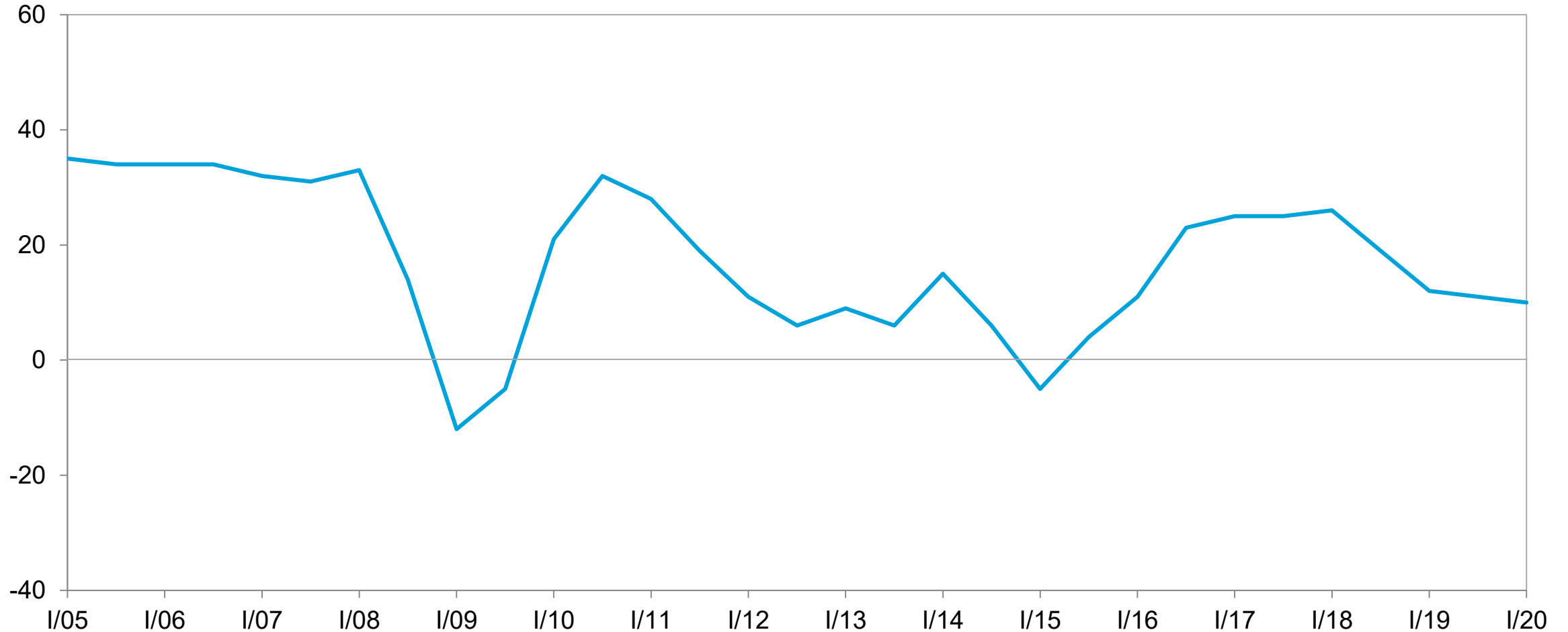
Liikevaihdon muutosodotukset, saldoluku



Odotukset liikevaihdon muutoksesta seuraavan 12 kuukauden aikana

| | Kasvaa % | Pysyy ennallaan % | Pienenee % | Saldoluku |
|------------------|----------|-------------------|------------|-----------|
| Kaikki yritykset | 40 | 42 | 18 | 22 |
| Teollisuus | 48 | 33 | 19 | 29 |
| Rakentaminen | 34 | 46 | 20 | 14 |
| Kauppa | 38 | 41 | 21 | 17 |
| Palvelut | 41 | 42 | 17 | 24 |

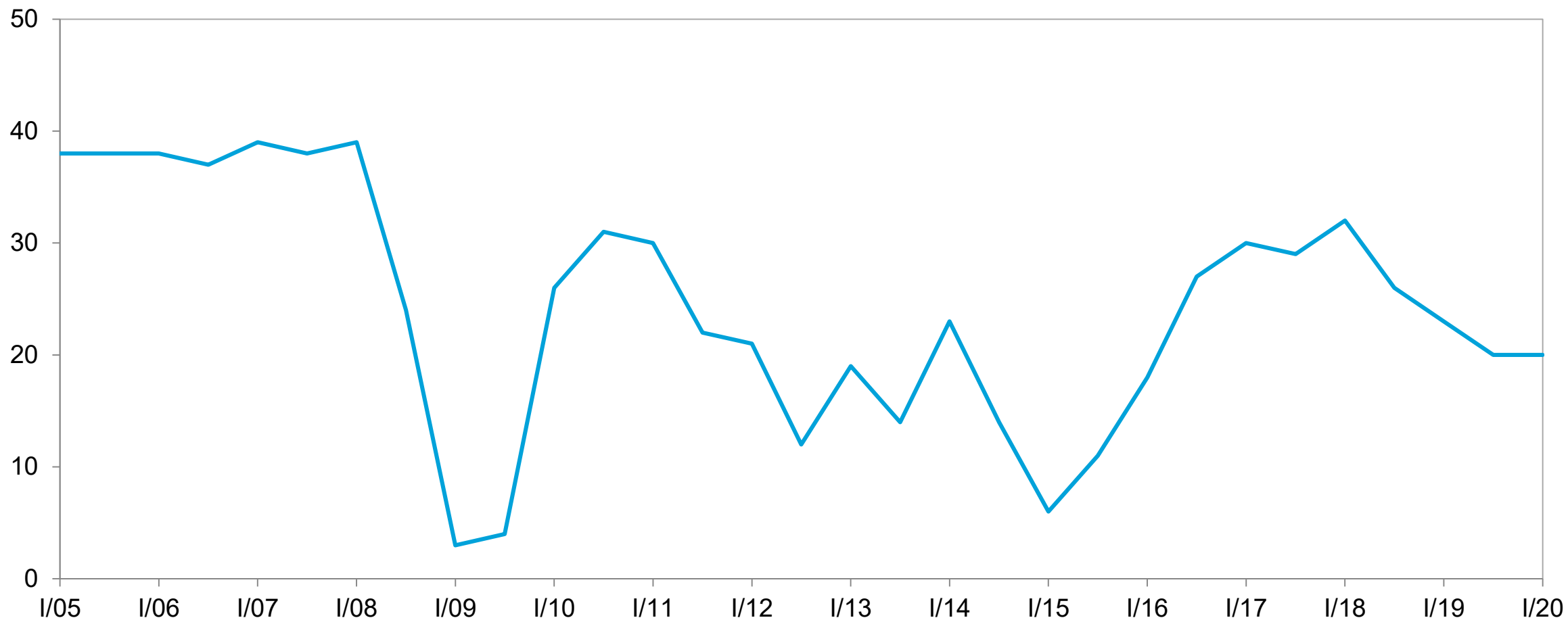
Kannattavuuden muutosodotukset, saldoluku



Odotukset kannattavuuden muutoksesta seuraavan 12 kuukauden aikana

| | Kasvaa % | Pysyy ennallaan % | Pienenee % | Saldoluku |
|------------------|----------|-------------------|------------|-----------|
| Kaikki yritykset | 31 | 48 | 21 | 10 |
| Teollisuus | 35 | 41 | 24 | 11 |
| Rakentaminen | 27 | 51 | 22 | 5 |
| Kauppa | 26 | 46 | 28 | -2 |
| Palvelut | 33 | 48 | 19 | 14 |

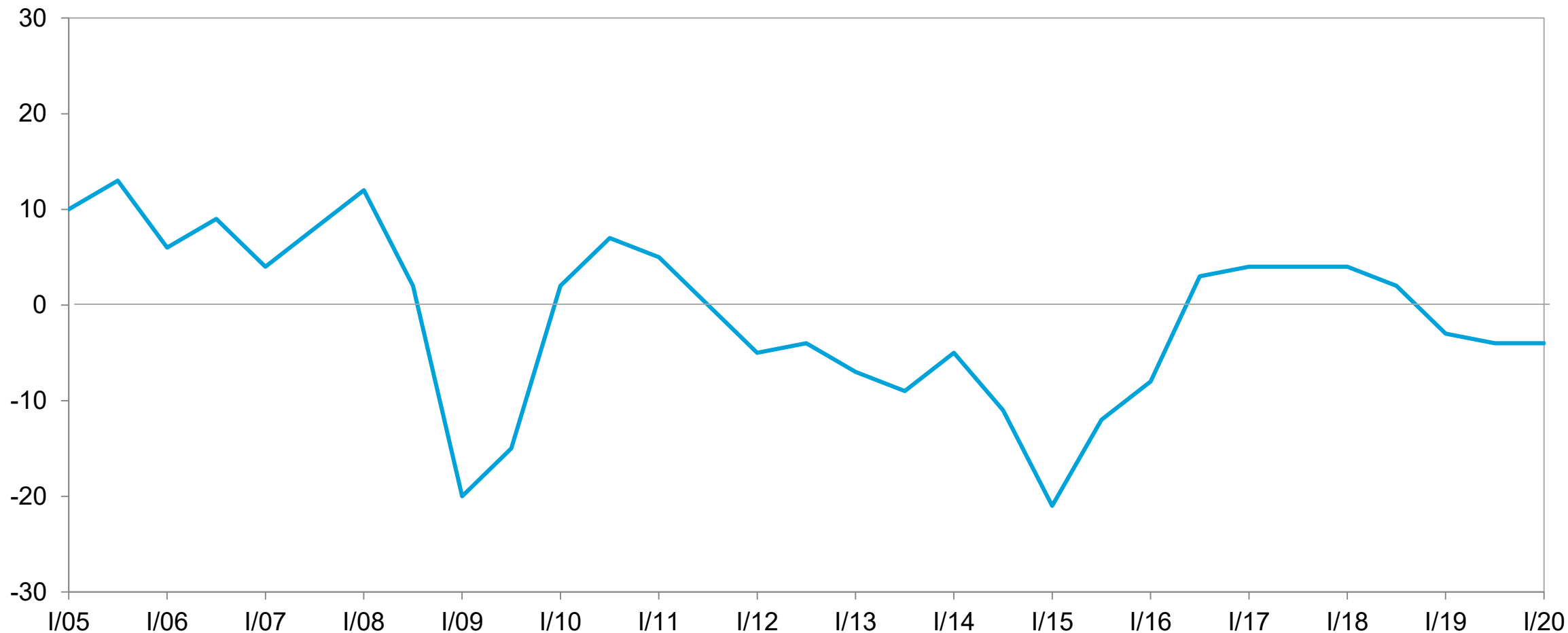
Vakavaraisuuden muutosodotukset, saldoluku



Odotukset vakavaraisuuden muutoksesta seuraavan 12 kuukauden aikana

| | Kasvaa % | Pysyy ennallaan % | Pienenee % | Saldoluku |
|------------------|----------|-------------------|------------|-----------|
| Kaikki yritykset | 32 | 56 | 12 | 20 |
| Teollisuus | 37 | 51 | 12 | 25 |
| Rakentaminen | 30 | 57 | 13 | 17 |
| Kauppa | 29 | 55 | 16 | 13 |
| Palvelut | 33 | 56 | 11 | 22 |

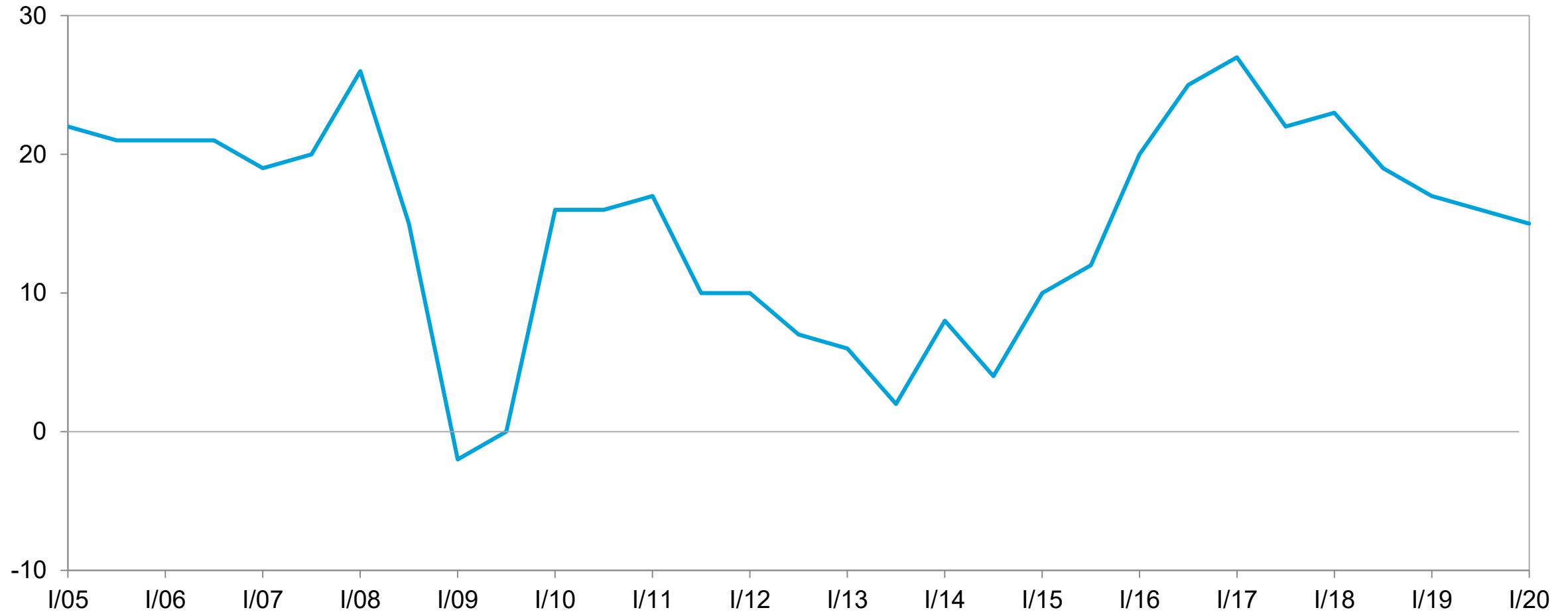
Investointien arvon muutosodotukset, saldoluku



Odotukset investointien arvon muutoksesta seuraavan 12 kuukauden aikana

| | Kasvaa % | Pysyy ennallaan % | Pienenee % | Saldoluku |
|------------------|----------|-------------------|------------|-----------|
| Kaikki yritykset | 19 | 58 | 23 | -4 |
| Teollisuus | 25 | 49 | 26 | -1 |
| Rakentaminen | 18 | 55 | 27 | -9 |
| Kauppa | 16 | 59 | 25 | -9 |
| Palvelut | 20 | 59 | 21 | -1 |

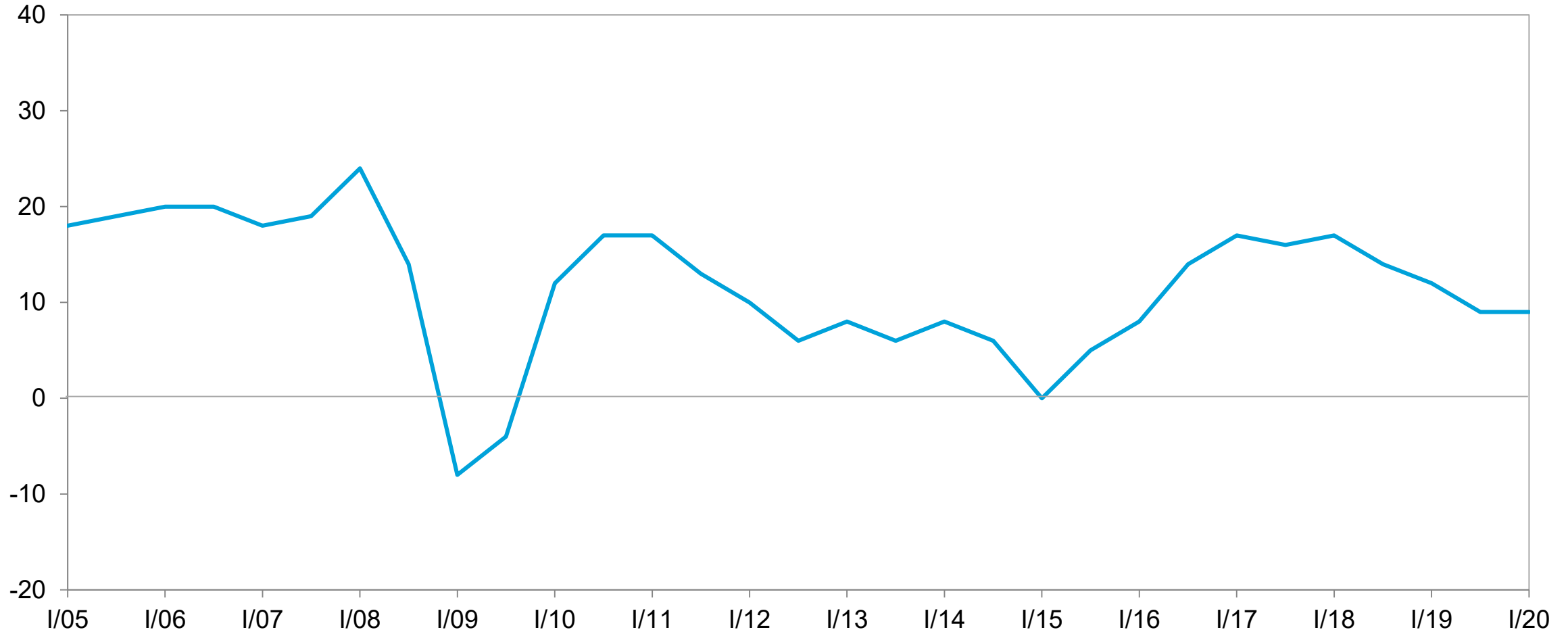
Innovaatioiden, tuotannon ja tuotteiden kehityksen muutosodotukset, saldoluku



Odotukset innovaatioiden, tuotannon ja tuotteiden kehityksen muutoksesta seuraavan 12 kuukauden aikana

| | Kasvaa % | Pysyy ennallaan % | Pienenee % | Saldoluku |
|------------------|----------|-------------------|------------|-----------|
| Kaikki yritykset | 26 | 63 | 11 | 15 |
| Teollisuus | 33 | 55 | 12 | 21 |
| Rakentaminen | 20 | 67 | 13 | 7 |
| Kauppa | 23 | 63 | 14 | 9 |
| Palvelut | 27 | 63 | 10 | 17 |

Henkilöstön määrän muutosodotukset, saldoluku



Odotukset henkilöstön määrän muutoksesta seuraavan 12 kuukauden aikana

| | Kasvaa % | Pysyy ennallaan % | Pienenee % | Saldoluku |
|------------------|----------|-------------------|------------|-----------|
| Kaikki yritykset | 18 | 73 | 9 | 9 |
| Teollisuus | 26 | 59 | 15 | 11 |
| Rakentaminen | 19 | 70 | 11 | 8 |
| Kauppa | 17 | 71 | 12 | 5 |
| Palvelut | 18 | 75 | 7 | 11 |

Yritysten liiketoiminta ulkomailla, % pk-yrityksistä

| | Kaikki yritykset | Teollisuus | Rakentaminen | Kauppa | Palvelut |
|---|------------------|------------|--------------|--------|----------|
| Vientiä tai liiketoimintaa ulkomailla | 24 | 54 | 9 | 31 | 22 |
| Viennin tai liiketoiminnan muodot yrityksillä, joilla on vientiä tai liiketoimintaa ulkomailla */ | | | | | |
| Suoraa tavaroiden vientiä | 41 | 77 | 40 | 65 | 18 |
| Suoraa palveluiden vientiä | 39 | 15 | 25 | 15 | 58 |
| Lisensointi- tai franchising-toimintaa | 6 | 5 | 2 | 3 | 9 |
| Palkka- tai sopimusvalmistusta | 6 | 6 | 9 | 9 | 4 |
| Ulkomainen yhteisyritys tai tytäryritys | 14 | 23 | 12 | 14 | 11 |
| Muu | 20 | 9 | 25 | 20 | 24 |

**/Vastaajat ovat voineet valita useamman kuin yhden vaihtoehdon*

Suoraa vientiä harjoittavien yritysten odotukset viennin arvon muutoksesta seuraavan 12 kuukauden aikana

| | Kasvaa % | Pysyy ennallaan % | Pienenee % | Saldoluku |
|------------------|----------|-------------------|------------|-----------|
| Kaikki yritykset | 45 | 42 | 13 | 32 |
| Teollisuus | 62 | 29 | 9 | 53 |
| Rakentaminen | 27 | 46 | 27 | 0 |
| Kauppa | 35 | 46 | 19 | 16 |
| Palvelut | 44 | 45 | 11 | 33 |

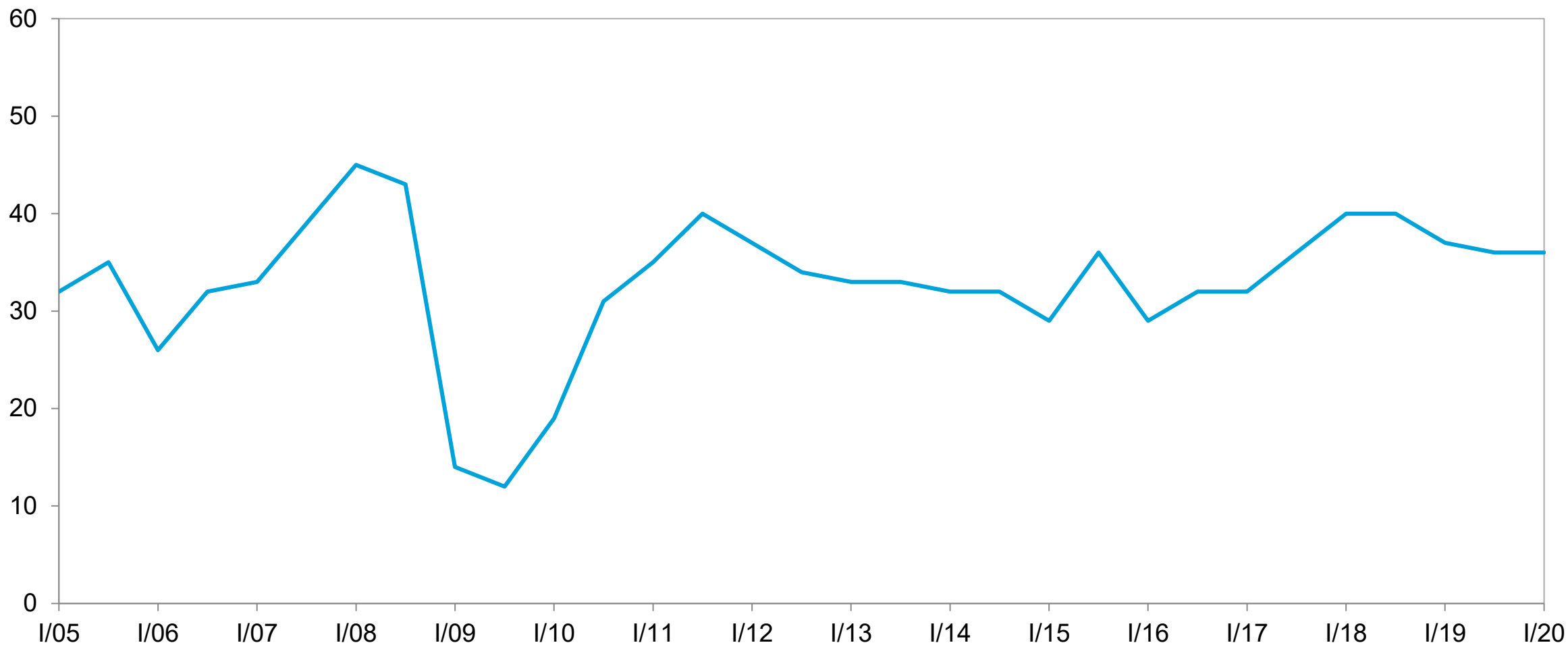
Tuontiyritysten osuus, % pk-yrityksistä

| | Kaikki yritykset | Teollisuus | Rakentaminen | Kauppa | Palvelut |
|----------------|------------------|------------|--------------|--------|----------|
| Suoraa tuontia | 17 | 39 | 7 | 45 | 8 |

Tuontiyritysten odotukset tuonnin arvон muutoksesta seuraavan 12 kuukauden aikana

| | Kasvaa % | Pysyy ennallaan % | Pienenee % | Saldoluku |
|------------------|----------|-------------------|------------|-----------|
| Kaikki yritykset | 37 | 49 | 14 | 23 |
| Teollisuus | 38 | 50 | 13 | 25 |
| Rakentaminen | 37 | 52 | 11 | 26 |
| Kauppa | 40 | 45 | 15 | 25 |
| Palvelut | 33 | 54 | 13 | 20 |

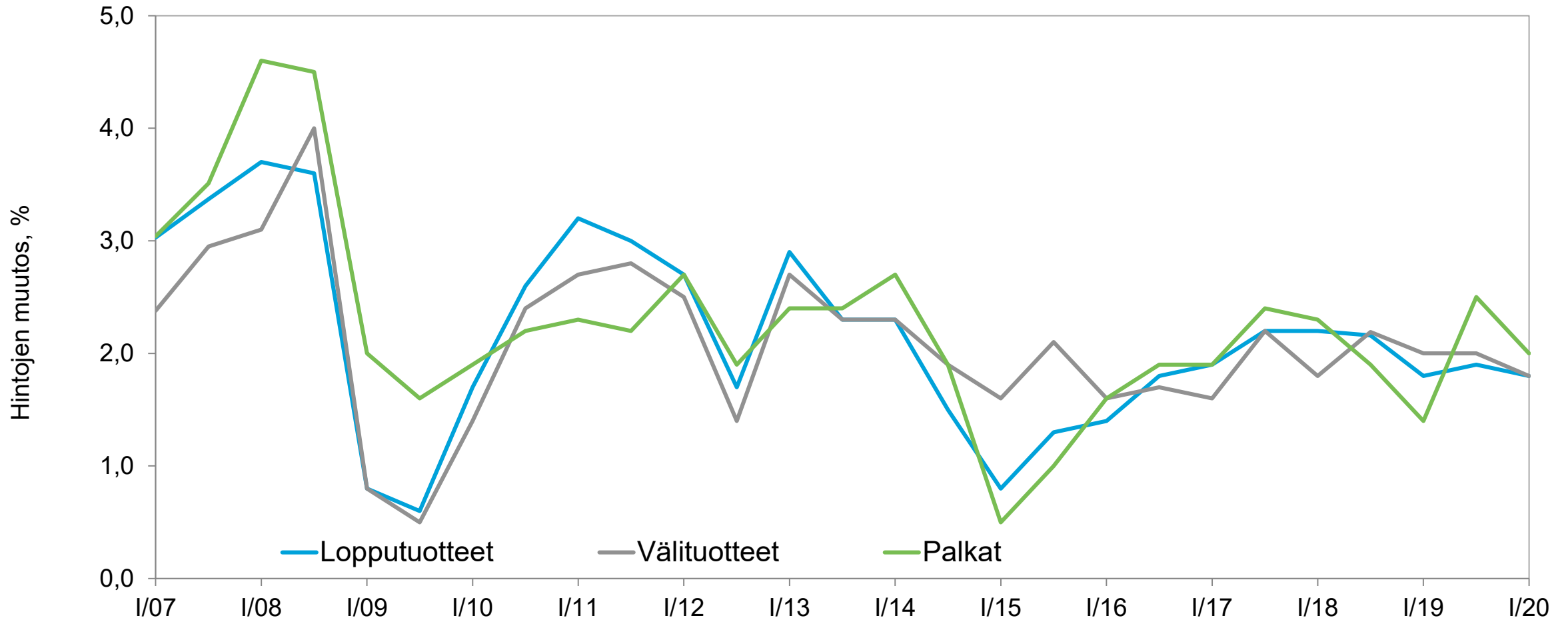
Tuotantokustannusten muutosodotukset, saldoluku



Odotukset tuotantokustannusten muutoksesta seuraavan 12 kuukauden aikana

| | Kasvaa % | Pysyy ennallaan % | Pienenee % | Saldoluku |
|------------------|----------|-------------------|------------|-----------|
| Kaikki yritykset | 43 | 52 | 7 | 36 |
| Teollisuus | 49 | 45 | 7 | 42 |
| Rakentaminen | 49 | 46 | 6 | 43 |
| Kauppa | 46 | 48 | 7 | 39 |
| Palvelut | 39 | 55 | 7 | 32 |

Inflaatio-odotukset, hintojen muutos-%

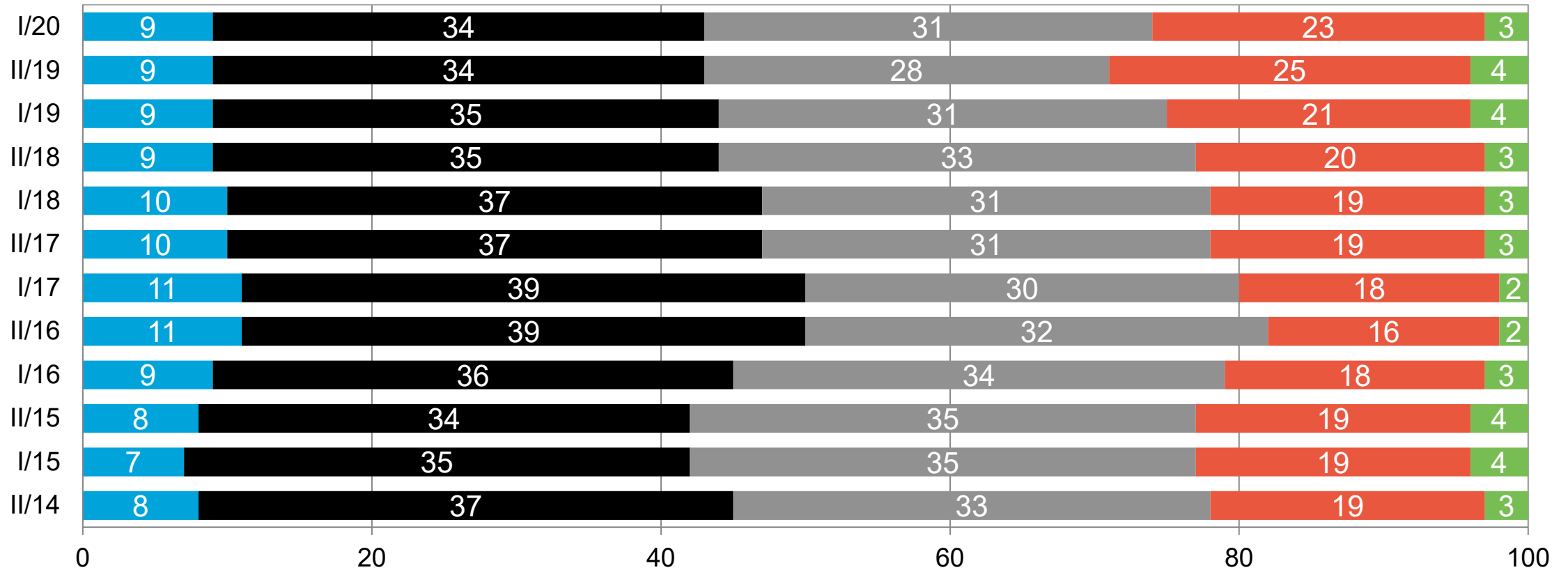


Odotukset inflaation tasosta seuraavan 12 kuukauden aikana

| | Lopputuotteet | Välituotteet | Palkat |
|------------------|---------------|--------------|--------|
| Kaikki yritykset | 1,8 | 1,8 | 2,0 |
| Teollisuus | 1,9 | 1,5 | 2,0 |
| Rakentaminen | 2,1 | 2,7 | 1,6 |
| Kauppa | 0,9 | 1,6 | 1,2 |
| Palvelut | 2,0 | 1,7 | 2,3 |

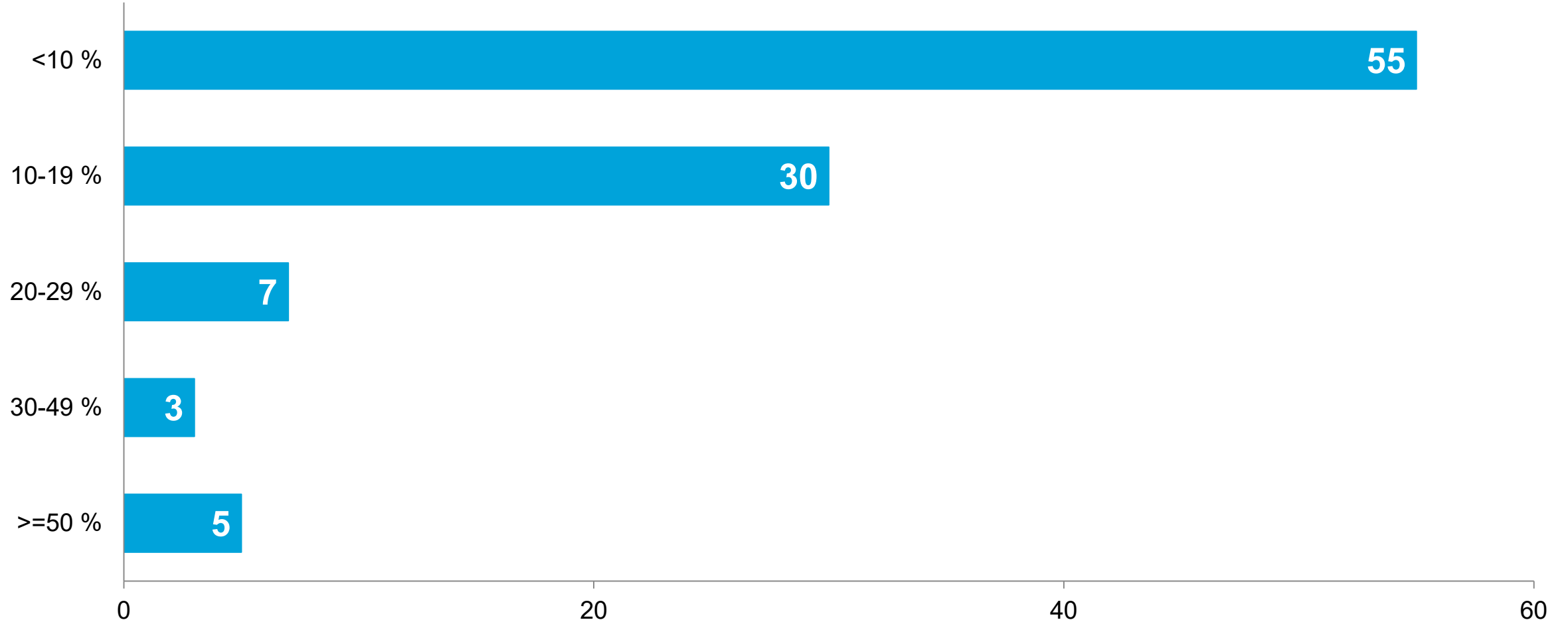
Kehittyminen ja kansainvälistyminen

Kasvuhakuisuuden kehitys, % pk-yrityksistä



■ Voimakkaasti kasvuhakuinen ■ Kasvaa mahdollisuuksien mukaan ■ Säilyttää asemat ■ Ei kasvatavoitetta ■ Toiminta loppuu vuoden aikana

Liikevaihdon kasvutavoite vuonna 2019, %



Yritysten kasvuhakuisuus, %

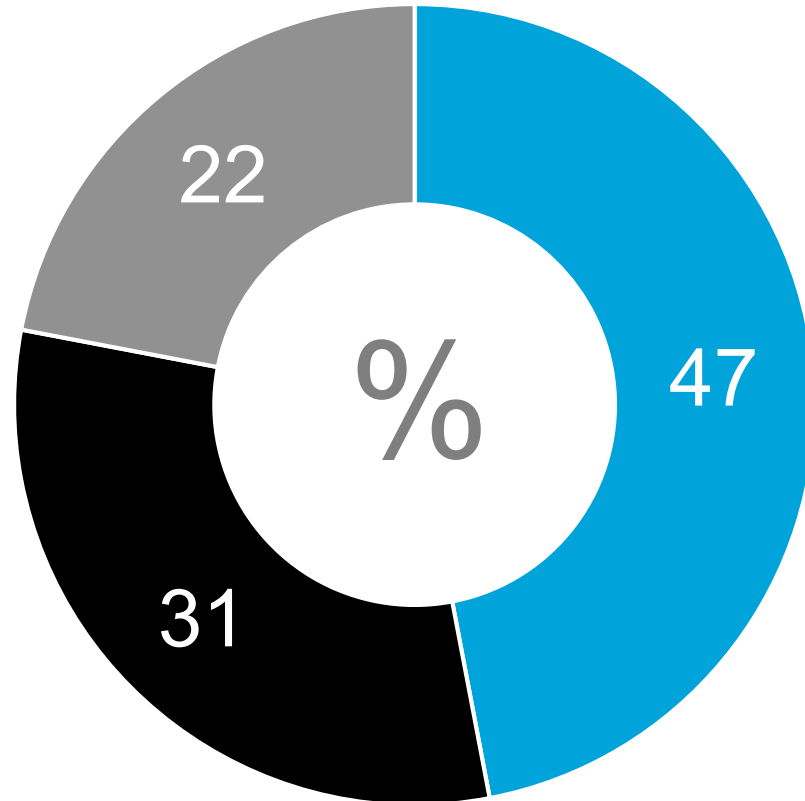
| | Voimakkaasti kasvuhakuiset | Kasvuhakuiset | Asemansa säilyttäjät | Ei kasvutavoitetta | Toimintansa lopettavat |
|-------------------------|----------------------------|---------------|----------------------|--------------------|------------------------|
| Kaikki yritykset | 9 | 34 | 31 | 23 | 3 |
| Toimialoittain | | | | | |
| Teollisuus | 16 | 43 | 27 | 13 | 1 |
| Rakentaminen | 4 | 33 | 31 | 30 | 2 |
| Kauppa | 9 | 34 | 37 | 15 | 5 |
| Palvelut | 9 | 34 | 29 | 25 | 3 |
| Kokoluokittain | | | | | |
| alle 5 henkilöä | 6 | 29 | 29 | 31 | 5 |
| 5-9 henkilöä | 9 | 37 | 37 | 15 | 2 |
| 10-19 henkilöä | 14 | 42 | 33 | 11 | 0 |
| 20-49 henkilöä | 19 | 52 | 25 | 4 | 0 |
| yli 50 henkilöä | 30 | 49 | 20 | 0 | 1 |
| Perustamisvuoden mukaan | | | | | |
| ennen 1990 | 7 | 31 | 34 | 24 | 4 |
| 1990-1999 | 6 | 29 | 35 | 27 | 3 |
| 2000-2009 | 6 | 33 | 32 | 26 | 3 |
| 2010- | 14 | 40 | 25 | 18 | 3 |

Yritysten tekemät uusiutumistoimet, % */

| | Kaikki yritykset | Teollisuus | Rakentaminen | Kauppa | Palvelut |
|--|------------------|------------|--------------|--------|----------|
| Investoinnit | 75 | 75 | 76 | 72 | 75 |
| Uuden henkilöstön palkkaaminen | 39 | 52 | 42 | 41 | 36 |
| Henkilöstön koulutus | 58 | 58 | 55 | 59 | 59 |
| Työn organisointi uudella tavalla | 50 | 62 | 45 | 58 | 48 |
| Uusien tuotteiden tai palveluiden lanseeraaminen | 34 | 40 | 17 | 46 | 35 |
| Laajentuminen uusille markkinoille | 23 | 35 | 22 | 20 | 23 |
| Uusien teknologioiden käyttöönotto | 24 | 27 | 18 | 23 | 26 |
| Uusien liiketoimintamallien käyttöönotto | 19 | 20 | 14 | 21 | 20 |
| Toiminnan laajentaminen uusille toimialoille | 16 | 19 | 16 | 16 | 16 |

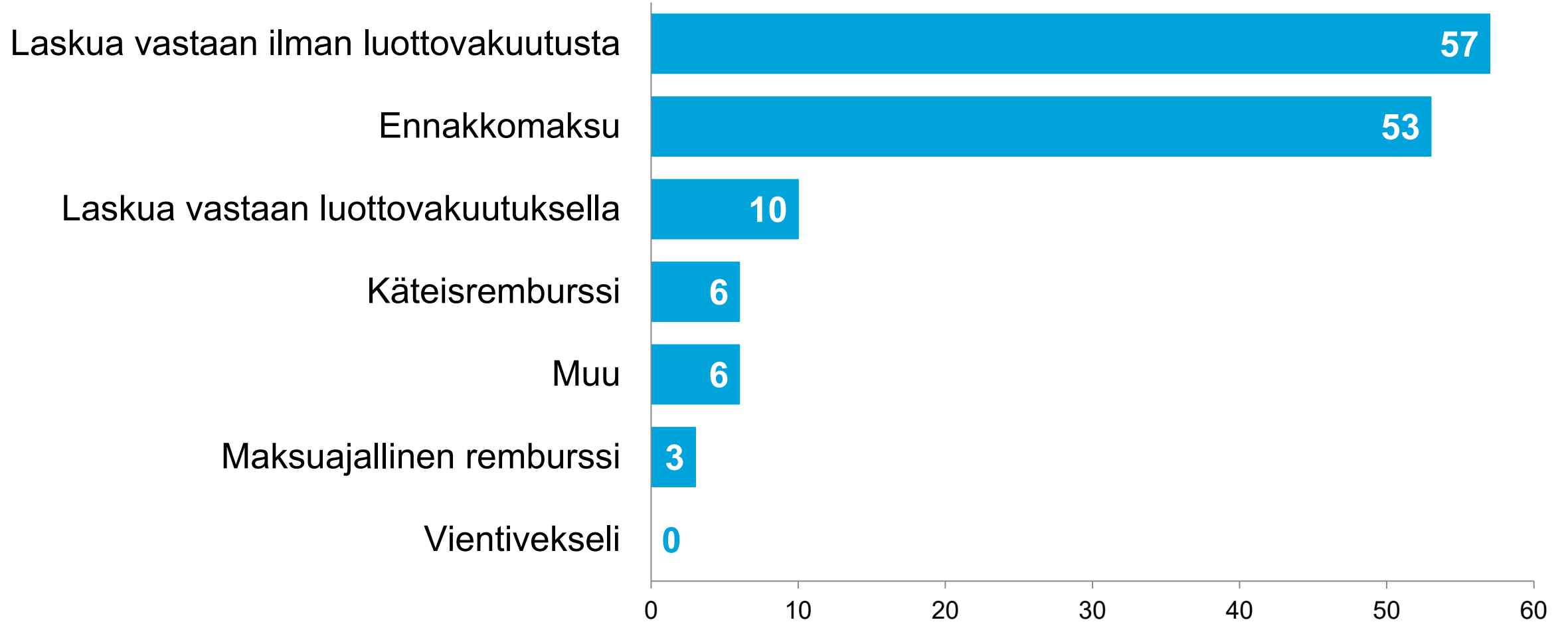
**/Vastaajat ovat voineet valita useamman kuin yhden vaihtoehdon*

Viennin osuus kokonaisliikevaihdosta, %



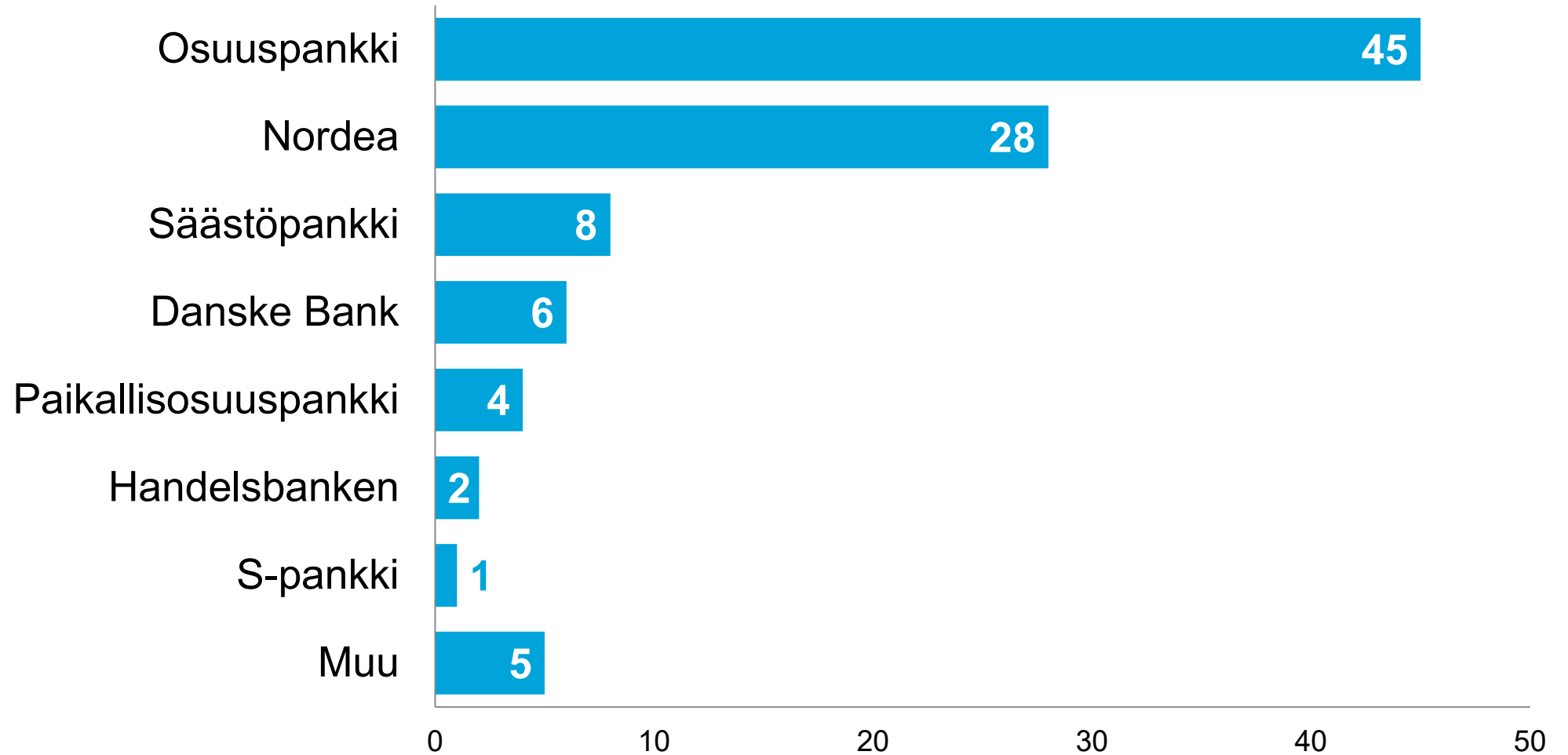
- Alle 9 %
- 10-49 %
- 50 % tai enemmän

Vientikaupan rahoitusinstrumenttien käyttö, %



Toimintaympäristö

Yrityksen pääpankki, %



Ulkoisen rahoituksen yleisyys, %

| Toimialoittain | | | | | |
|----------------|------------------|--------------|----------------|----------------|-----------------|
| | Kaikki yritykset | Teollisuus | Rakentaminen | Kauppa | Palvelut |
| On lainaa | 45 | 61 | 51 | 49 | 40 |
| Kokoluokittain | | | | | |
| | alle 5 henkilöä | 5-9 henkilöä | 10-19 henkilöä | 20-49 henkilöä | yli 50 henkilöä |
| On lainaa | 36 | 54 | 58 | 56 | 71 |

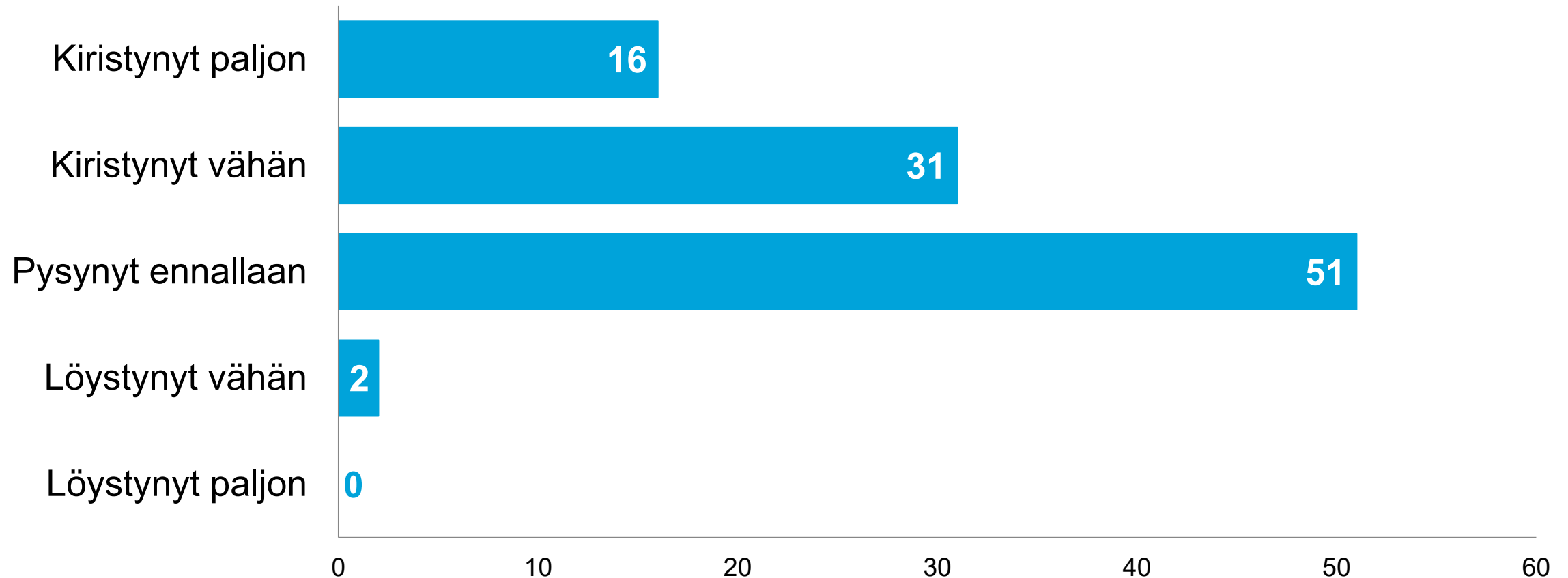
Ulkoisen rahoituksen ottamisaikomukset, %

| Toimialoittain | | | | | |
|------------------------|------------------|--------------|----------------|----------------|-----------------|
| | Kaikki yritykset | Teollisuus | Rakentaminen | Kauppa | Palvelut |
| Aikoo ottaa rahoitusta | 21 | 31 | 24 | 18 | 20 |
| Kokoluokittain | | | | | |
| | alle 5 henkilöä | 5-9 henkilöä | 10-19 henkilöä | 20-49 henkilöä | yli 50 henkilöä |
| Aikoo ottaa rahoitusta | 15 | 25 | 35 | 33 | 47 |

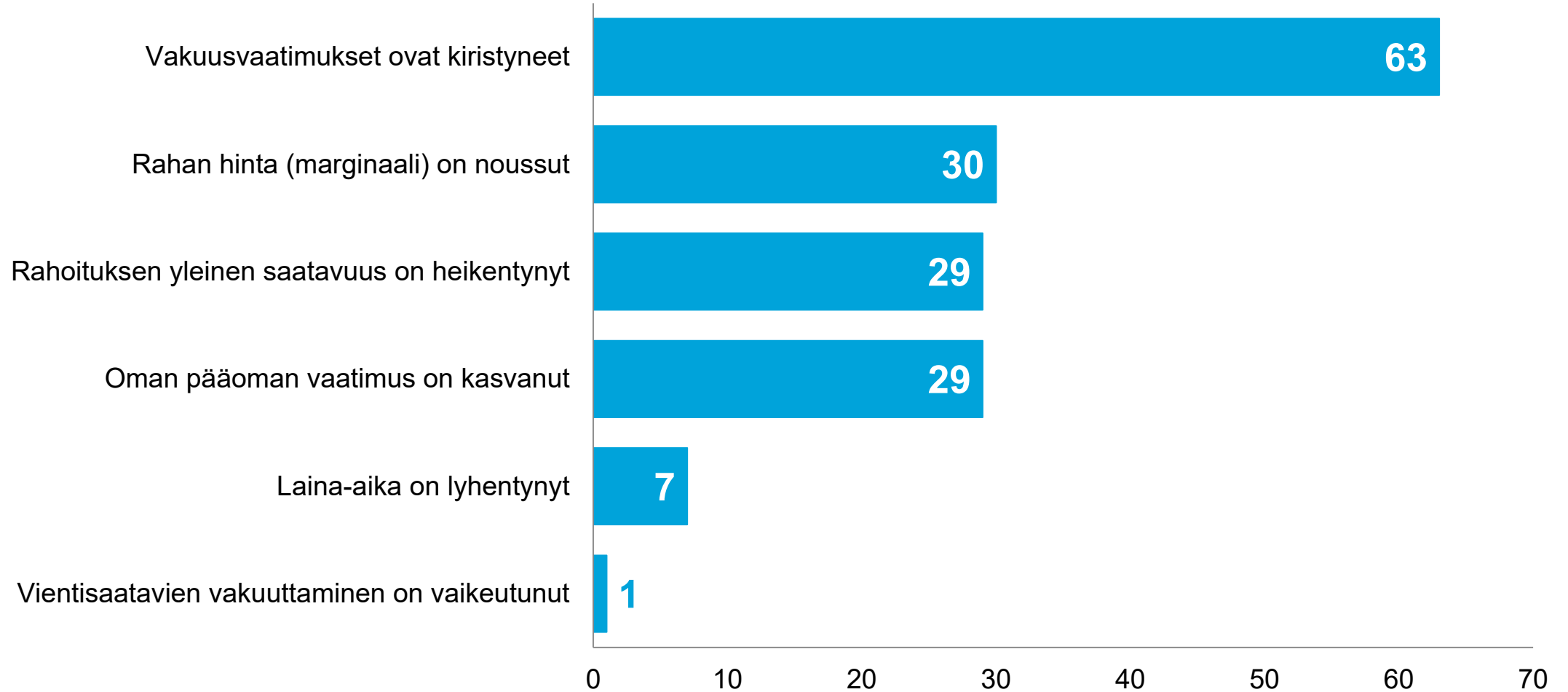
Syyt jättää hakematta rahoitusta, %

| Toimialoittain | | | | | |
|---------------------------------------|------------------|------------|--------------|--------|----------|
| | Kaikki yritykset | Teollisuus | Rakentaminen | Kauppa | Palvelut |
| Kireät vakuusvaatimukset | 36 | 43 | 32 | 48 | 32 |
| Rahan korkea hinta | 10 | 8 | 13 | 10 | 9 |
| Rahoituksen huono yleinen saatavuus | 9 | 3 | 5 | 13 | 11 |
| Korkea oman pääoman vaatimus | 9 | 11 | 12 | 5 | 10 |
| Laina-ajan lyhyys | 3 | 0 | 3 | 1 | 3 |
| Vientisaatavien vakuuttamisen vaikeus | 0 | 1 | 0 | 0 | 0 |
| Muu syy | 32 | 34 | 34 | 23 | 34 |

Rahoittajien luottopolitiikan kiristymisen viimeisen 12 kuukauden aikana, %



Miten luottopolitiikka on kiristynyt, %



Ulkoisen rahoituksen käyttötarkoitus, % yrityksistä, jotka aikovat ottaa rahoitusta seuraavan 12 kuukauden aikana */



*/ Vastaajat ovat voineet valita useamman kuin yhden vaihtoehdon

Ulkoisen rahoituksen tärkein aiottu käyttötarkoitus toimialoittain, % */

| | Kaikki yritykset | Teollisuus | Rakentaminen | Kauppa | Palvelut |
|--|------------------|------------|--------------|--------|----------|
| Tieto- ja viestintätekniikkalaitte/ohjelmistot | 7 | 12 | 2 | 9 | 8 |
| Muut koneet- ja laitteet/rakennusinvestoinnit | 54 | 54 | 63 | 42 | 54 |
| Kehittämishankkeisiin, ml. henkilöstön osaaminen | 16 | 19 | 12 | 16 | 16 |
| Käyttöpääomaksi kasvuun tai kansainvälistymiseen | 23 | 24 | 18 | 34 | 21 |
| Käyttöpääomaksi suhdanteista/ taloudellisista syistä johtuen | 11 | 10 | 12 | 21 | 9 |
| Omistusjärjestelyt/yrityskaupat | 11 | 13 | 12 | 8 | 11 |
| Vientikauppojen rahoittaminen | 3 | 8 | 0 | 2 | 3 |
| Muu tarkoitus | 10 | 5 | 10 | 11 | 10 |

**/Vastaajat ovat voineet valita useamman kuin yhden vaihtoehdon*

Ulkoisen rahoituksen aiotut lähteet, % */

| | Kaikki yritykset | Teollisuus | Rakentaminen | Kauppa | Palvelut |
|------------------------------|------------------|------------|--------------|--------|----------|
| Pankki | 71 | 75 | 82 | 74 | 67 |
| Rahoitusyhtiö | 31 | 31 | 30 | 17 | 34 |
| Finnvera | 18 | 29 | 17 | 17 | 17 |
| ELY-keskus | 11 | 21 | 7 | 11 | 11 |
| Business Finland | 11 | 13 | 4 | 9 | 14 |
| Yksityinen henkilösijoittaja | 9 | 4 | 6 | 8 | 11 |
| Pääomasijoitusyhtiö | 7 | 5 | 4 | 10 | 8 |
| Vakuutusyhtiö | 3 | 3 | 3 | 5 | 3 |
| Tesi | 1 | 2 | 0 | 0 | 1 |
| Joukkorahoitus | 1 | 2 | 2 | 0 | 1 |
| Velkakirjat | 1 | 2 | 0 | 0 | 1 |
| Listautuminen | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| Pikaluottoyritys | 3 | 1 | 2 | 3 | 3 |

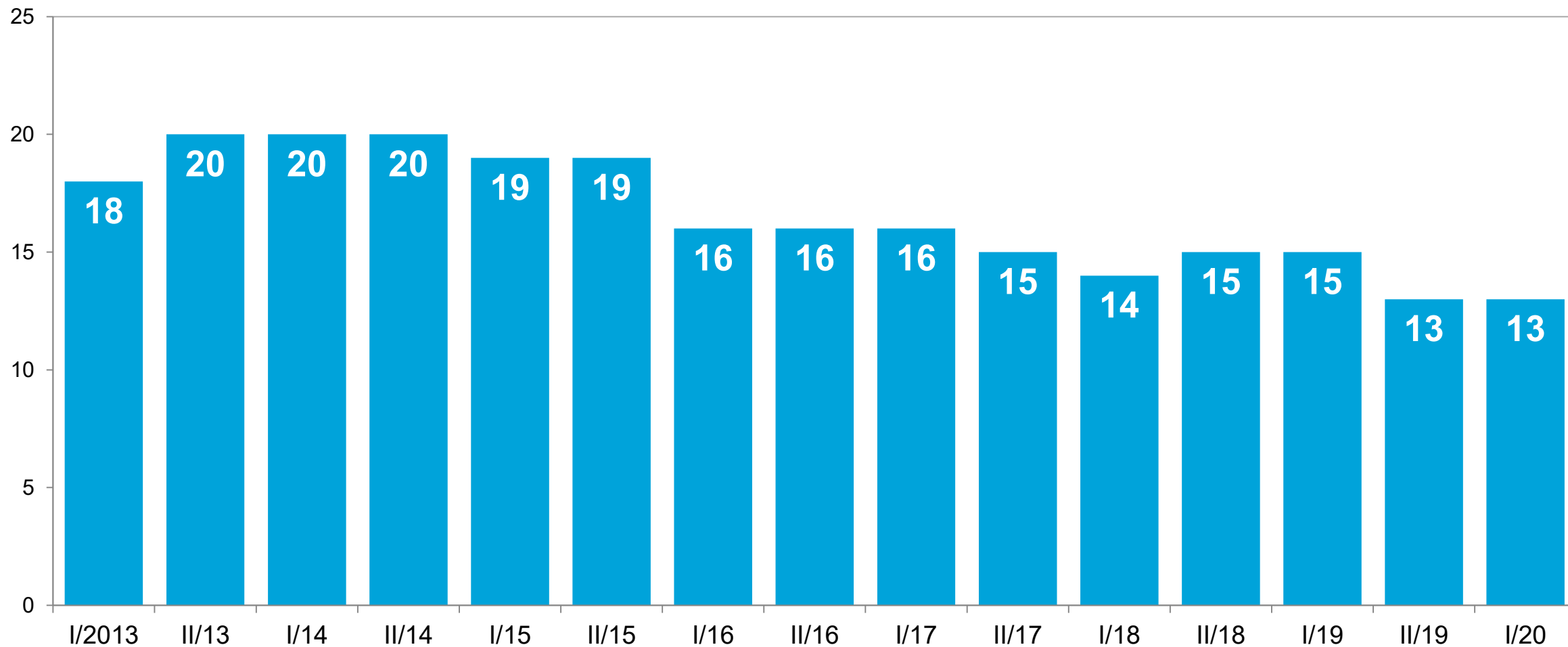
*/Vastaajat ovat voineet valita useamman kuin yhden vaihtoehdon

Ulkoisen rahoituksen aiotut lähteet, % */

| | Kaikki yritykset | Voimakkaasti kasvuhakuiset | Kasvuhakuiset | Asemansa säilyttäjät | Ei kasvutavoitetta |
|------------------------------|------------------|----------------------------|---------------|----------------------|--------------------|
| Pankki | 71 | 57 | 76 | 72 | 73 |
| Rahoitusyhtiö | 31 | 17 | 33 | 35 | 37 |
| Finnvera | 18 | 31 | 18 | 14 | 7 |
| ELY-keskus | 11 | 20 | 11 | 7 | 7 |
| Business Finland | 11 | 30 | 9 | 3 | 3 |
| Yksityinen henkilösijoittaja | 9 | 22 | 8 | 4 | 2 |
| Pääomasijoitusyhtiö | 7 | 20 | 6 | 2 | 0 |
| Vakuutusyhtiö | 3 | 4 | 3 | 2 | 2 |
| Tesi | 1 | 1 | 0 | 0 | 0 |
| Joukkorahoitus | 1 | 2 | 1 | 1 | 0 |
| Velkakirjat | 1 | 2 | 0 | 1 | 0 |
| Listautuminen | 0 | 1 | 0 | 0 | 0 |
| Pikaluottoyritys | 3 | 1 | 3 | 4 | 0 |

*/Vastaajat ovat voineet valita useamman kuin yhden vaihtoehdon

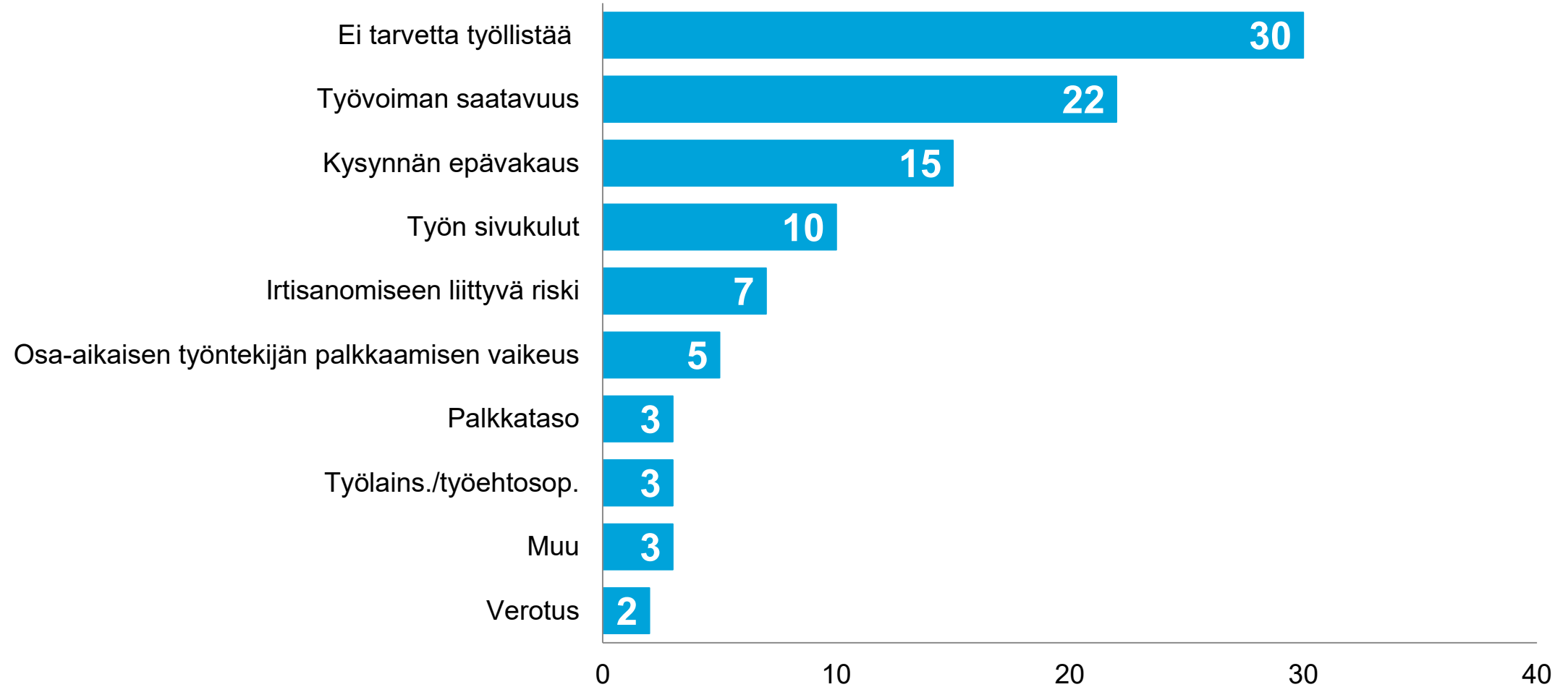
Pk-yritysten omat maksuvaikeudet viimeisen 3 kuukauden aikana, %



Pk-yritysten omat maksuvaikeudet, %

| Toimialoittain | | | | | |
|---|----------------------------|---------------|----------------------|---------------------|-------------------------|
| | Kaikki yritykset | Teollisuus | Rakentaminen | Kauppa | Palvelut |
| Yrityksellä maksuvaikeuksia viim. 3 kk aikana | 13 | 15 | 15 | 15 | 12 |
| Kasvuhakuisuuden mukaan | | | | | |
| | Voimakkaasti kasvuhakuiset | Kasvuhakuiset | Asemansa säilyttäjät | Ei kasvutavoitteita | Toimintaansa lopettavat |
| Yrityksellä maksuvaikeuksia viim. 3 kk aikana | 17 | 14 | 13 | 9 | 18 |
| Kokoluokittain | | | | | |
| | alle 5 henkilöä | 5-9 henkilöä | 10-19 henkilöä | 20-49 henkilöä | yli 50 henkilöä |
| Yrityksellä maksuvaikeuksia viim. 3 kk aikana | 13 | 15 | 14 | 10 | 8 |
| Perustamisvuoden mukaan | | | | | |
| | ennen 1990 | 1990-1999 | 2000-2009 | 2010 jälkeen | |
| Yrityksellä maksuvaikeuksia viim. 3 kk aikana | 8 | 15 | 16 | 14 | |

Työllistämisen pahin este, % pk-yrityksistä



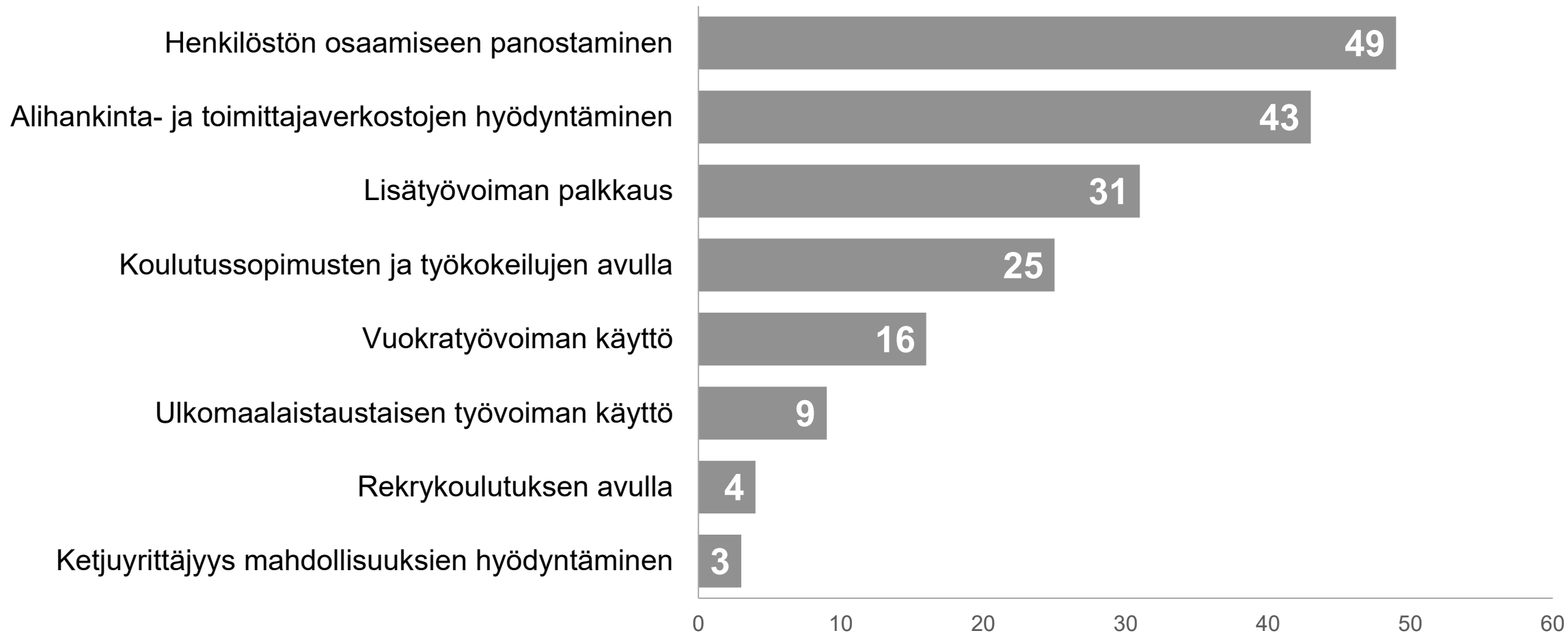
Pk-yritysten työllistämisen pahin este, %

| | Kaikki yritykset | Teollisuus | Rakentaminen | Kauppa | Palvelut |
|---|------------------|------------|--------------|--------|----------|
| Ei tarvetta työllistää | 30 | 18 | 20 | 28 | 35 |
| Pahin este niissä yrityksissä, joissa tarvetta työllistää | | | | | |
| Työvoiman saatavuus | 22 | 29 | 28 | 18 | 21 |
| Kysynnän riittämättömyys tai epävakaus | 15 | 21 | 16 | 12 | 14 |
| Työn sivukulut | 10 | 10 | 11 | 11 | 9 |
| Irtisanomiseen liittyvä riski | 7 | 6 | 9 | 10 | 6 |
| Osa-aikaisen työntekijän palkkaamisen vaikeus | 5 | 4 | 4 | 6 | 5 |
| Palkkataso | 3 | 4 | 3 | 5 | 3 |
| Muu lainsäädäntö tai työehtosopimus | 3 | 3 | 4 | 3 | 3 |
| Verotus | 2 | 3 | 2 | 4 | 1 |
| Muu | 2 | 3 | 1 | 2 | 2 |

Osaavan työvoiman saatavuuden vaikutus, %

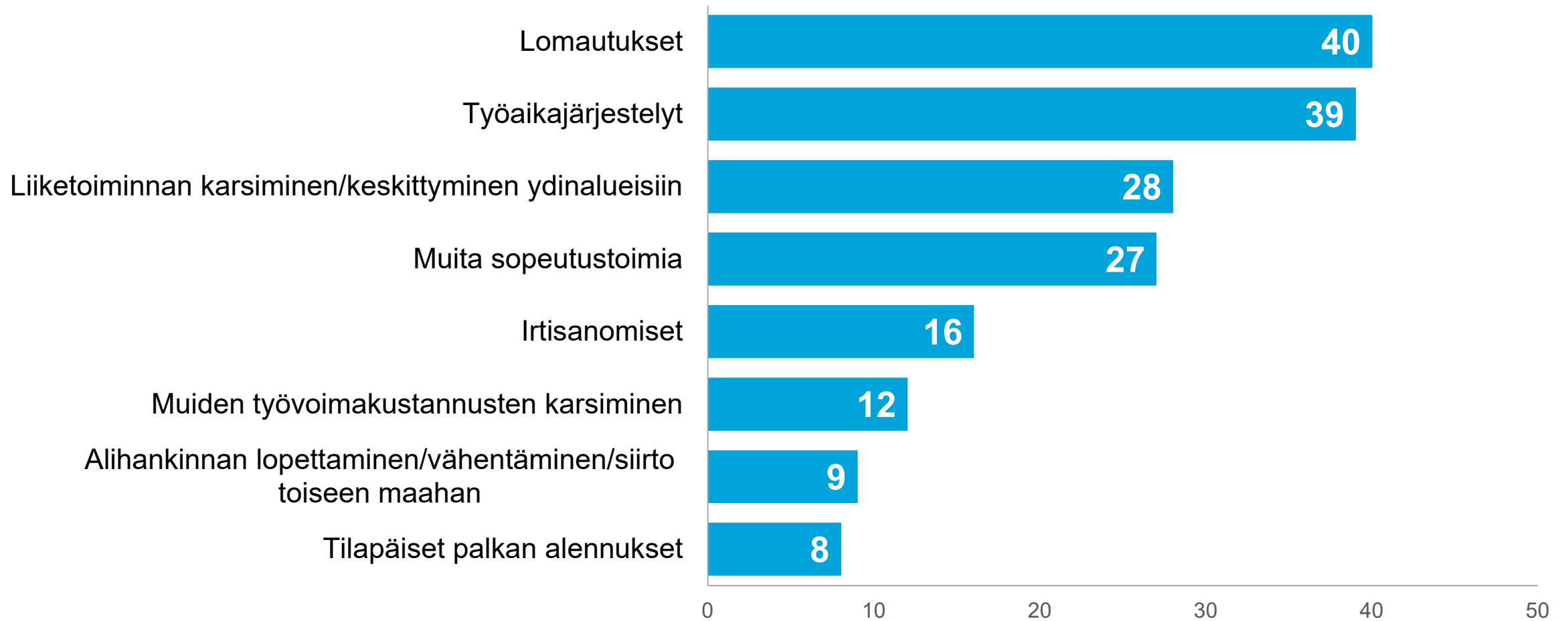
| | Kaikki yritykset | Teollisuus | Rakentaminen | Kauppa | Palvelut |
|--|------------------|------------|--------------|--------|----------|
| On kasvun merkittävä este | 15 | 16 | 17 | 12 | 15 |
| Rajoittaa jossain määrin kasvua | 44 | 49 | 51 | 45 | 41 |
| Yritys saa riittävästi osaavaa työvoimaa | 41 | 35 | 33 | 43 | 44 |

Keinot varmistaa osaavan työvoiman saanti, % */



**/Vastaajat ovat voineet valita useamman kuin yhden vaihtoehdon*

Pk-yritysten suunnittelemat sopeuttamistoimet, % pk-yrityksistä, jotka suunnittelevat tekevänsä toimia */



*/ Vastajaat ovat voineet valita useamman kuin yhden vaihtoehtoon

Pk-yritysten suunnittelemat sopeuttamistoimet toimialoittain, % */

| | Kaikki yritykset | Teollisuus | Rakentaminen | Kauppa | Palvelut |
|--|------------------|------------|--------------|--------|----------|
| Suunnittelemassa sopeuttamistoimia | 16 | 26 | 20 | 16 | 14 |
| Sopeuttamistoimet yrityksissä, jotka ovat suunnittelemassa | | | | | |
| Lomautukset | 40 | 58 | 54 | 35 | 31 |
| Työaikajärjestelyt | 39 | 40 | 36 | 39 | 41 |
| Liiketoiminnan karsiminen ja keskittyminen ydinalueelle | 28 | 25 | 27 | 31 | 28 |
| Irtisanomiset | 16 | 24 | 15 | 18 | 14 |
| Muiden työvoimakustannusten karsiminen | 12 | 13 | 8 | 18 | 11 |
| Alihankinnan vähentäminen tai siirtäminen | 9 | 24 | 8 | 7 | 7 |
| Tilapäiset palkan alennukset | 8 | 6 | 9 | 7 | 9 |
| Muut | 27 | 18 | 20 | 25 | 33 |

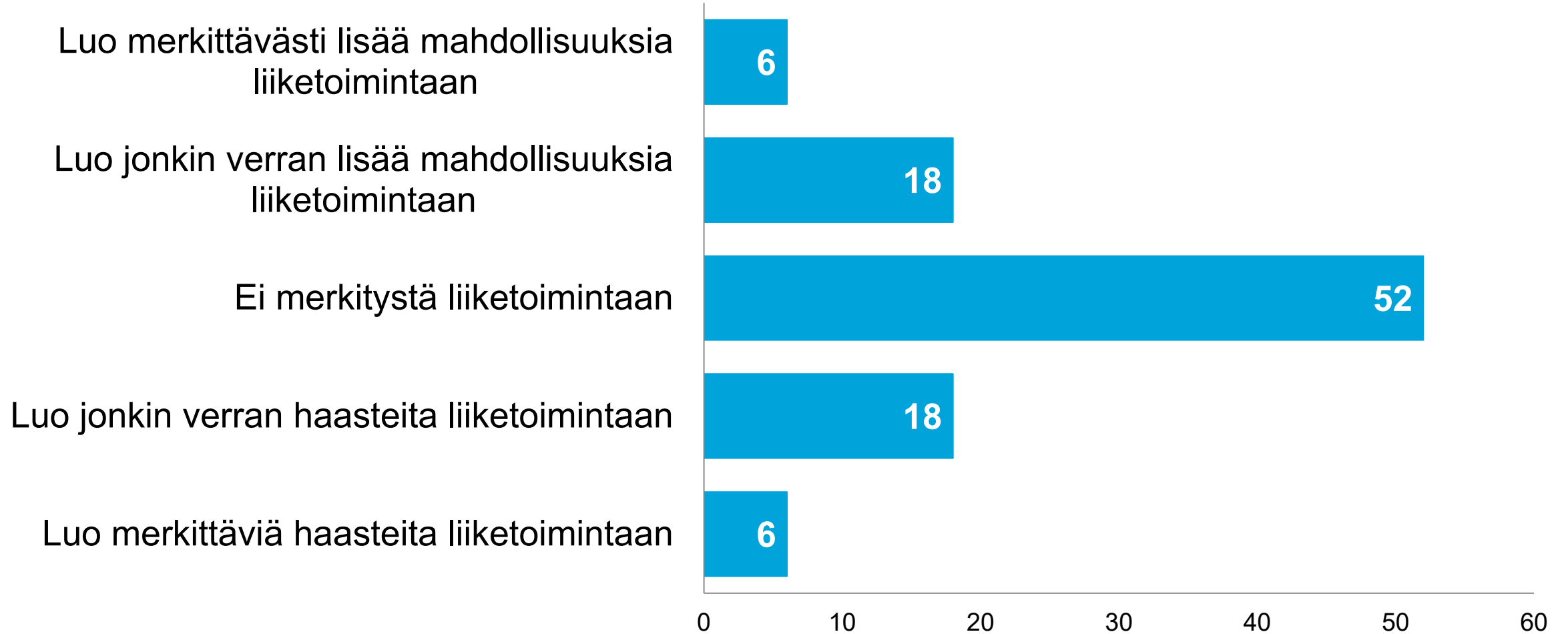
**/Vastaajat ovat voineet valita useamman kuin yhden vaihtoehdon*

Pk-yritysten suunnittelemat sopeuttamistoimet kokoluokittain, % */

| | alle 5 henkilöä | 5-9 henkilöä | 10-19 henkilöä | 20-49 henkilöä | yli 50 henkilöä |
|--|--------------------|-----------------|-------------------|-------------------|--------------------|
| Suunnittelemassa sopeuttamistoimia | 12 | 20 | 22 | 24 | 24 |
| Sopeuttamistoimet yrityksissä, jotka ovat suunnittelemassa | | | | | |
| Liiketoiminnan karsiminen ja keskittyminen ydinalueelle | 33 | 24 | 25 | 24 | 21 |
| Työaikajärjestelyt | 31 | 52 | 44 | 35 | 44 |
| Lomautukset | 19 | 48 | 61 | 64 | 67 |
| Tilapäiset palkan alennukset | 14 | 4 | 3 | 3 | 4 |
| Muiden työvoimakustannusten karsiminen | 12 | 17 | 5 | 9 | 6 |
| Alihankinnan vähentäminen tai siirtäminen | 9 | 10 | 7 | 10 | 11 |
| Irtisanomiset | 7 | 21 | 22 | 24 | 34 |
| Muut | 34 | 22 | 17 | 26 | 25 |

*/Vastaajat ovat voineet valita useamman kuin yhden vaihtoehdon

Ilmastonmuutoksen hillitsemistoimien vaikutukset yrityksiin, %



Yritysten mahdollisuudet ilmastonmuutoksen hillitsemisessä %, */



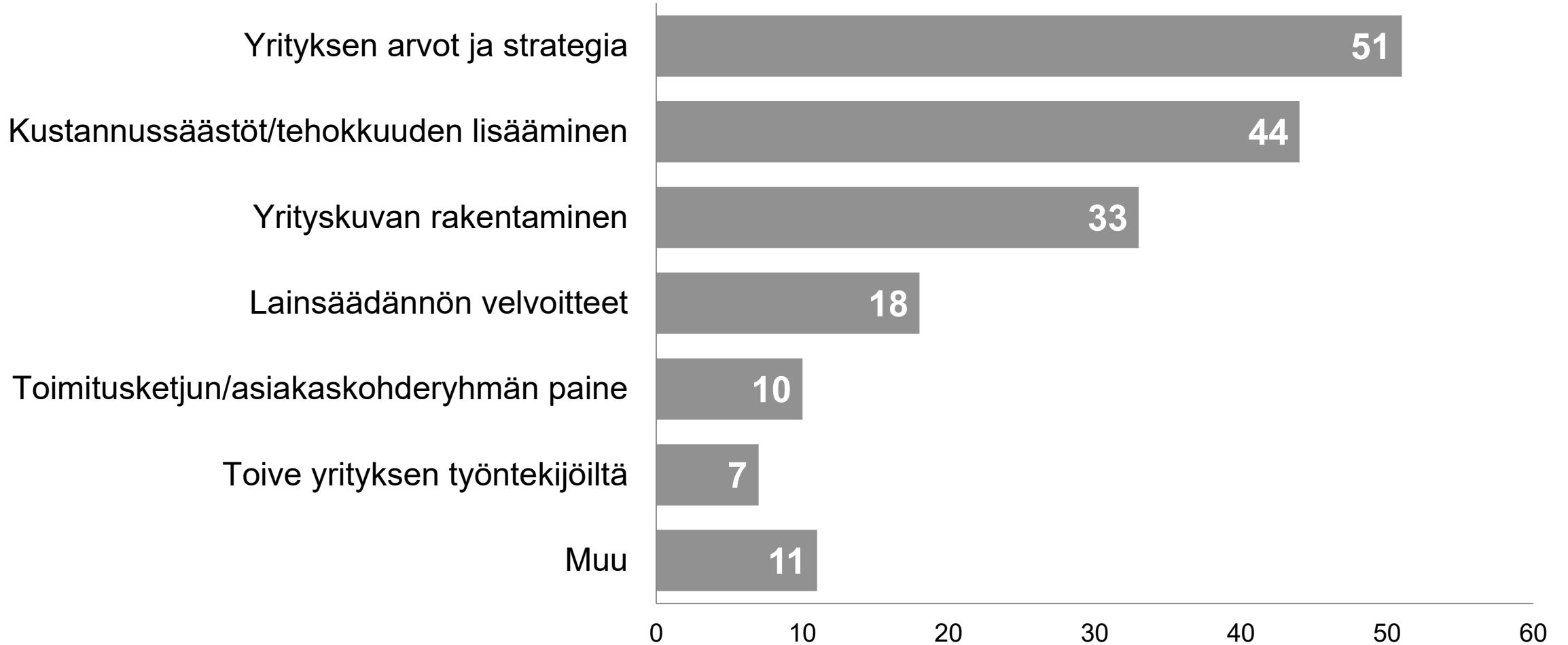
*/Vastaajat ovat voineet valita useamman kuin yhden vaihtoehdon

Yritysten toteuttamat ilmastotoimet viimeisen 12 kuukauden aikana %, */



*/ Vastaajat ovat voineet valita useamman kuin yhden vaihtoehdon

Kannustimet ilmastopäästöjä vähentäviin toimiin %, */

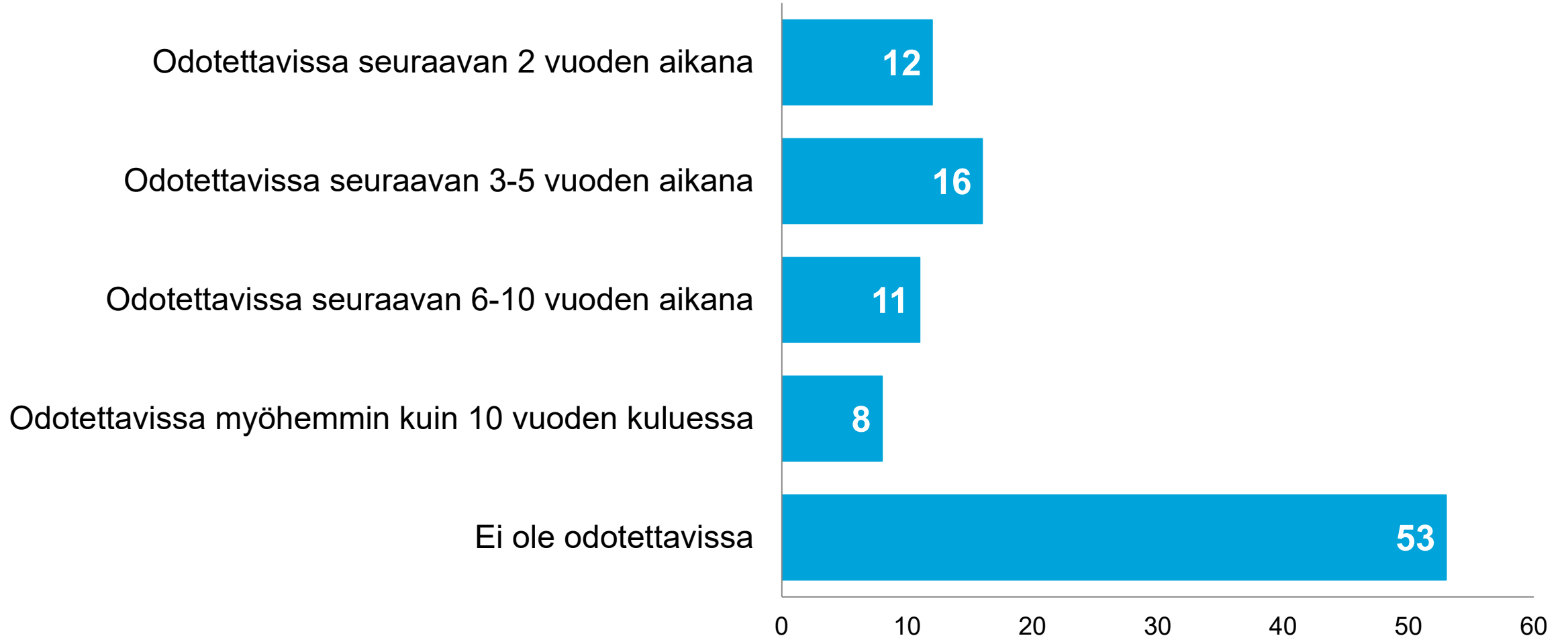


*/ Vastaajat ovat voineet valita useamman kuin yhden vaihtoehdon

Ilmastomuutoksen hillitsemistoimien vaikutukset yrityksiin kasvuhakuisuuden mukaan, %

| | Kaikki yritykset | Voimakkaasti kasvuhakuiset | Kasvuhakuiset | Asemansa säilyttäjät | Ei kasvutavoitteita | Toimintaansa lopettavat |
|---|------------------|----------------------------|---------------|----------------------|---------------------|-------------------------|
| Luo merkittävästi lisää mahdollisuuksia liiketoimintaan | 6 | 17 | 8 | 3 | 2 | 4 |
| Luo jonkin verran lisää mahdollisuuksia liiketoimintaan | 18 | 27 | 23 | 16 | 12 | 4 |
| Ei merkitystä liiketoimintaan | 52 | 41 | 47 | 51 | 61 | 73 |
| Luo jonkin verran haasteita liiketoimintaan | 18 | 11 | 18 | 21 | 19 | 12 |
| Luo merkittäviä haasteita liiketoimintaan | 6 | 4 | 4 | 9 | 7 | 7 |

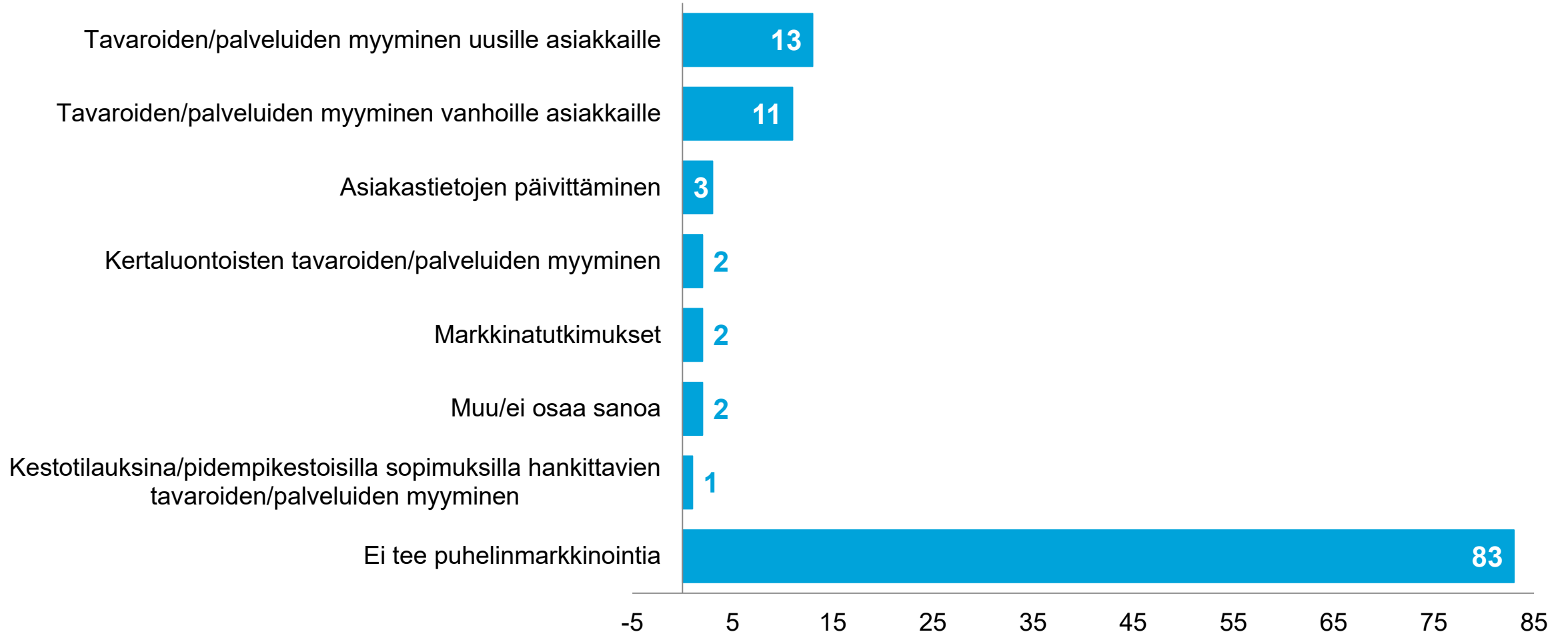
Pk-yritysten suunnittelemat omistajanvaihdokset, %



Omistajanvaihdoksia suunnittelevien pk-yritysten avun lähteet, %

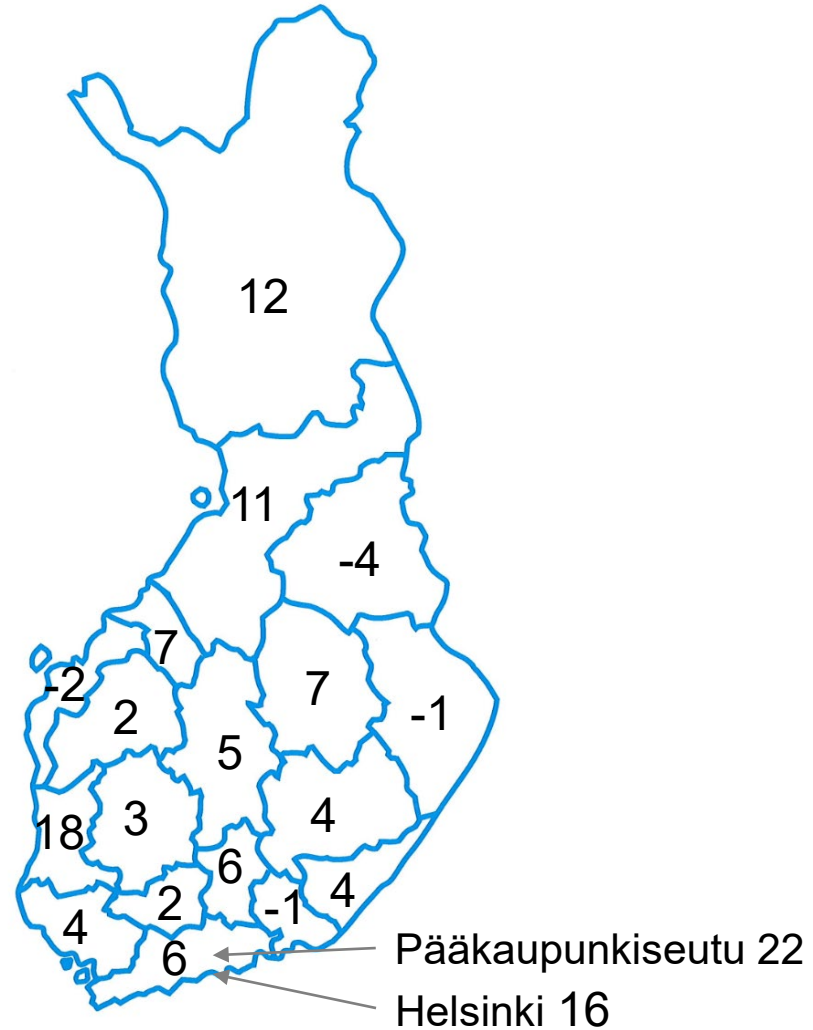


Puhelinmarkkinoiden käyttö pk-yrityksissä, %



Yhteenveto alueellisista tuloksista

Suhdannenäkymät alueittain



Suhdannenäkymät osatekijöittäin seuraavan 12 kuukauden aikana

| | Yleiset suhdannenäkymät | Liikevaihto | Henkilökunnan määrä | Investointien arvo | Vientiyritysten odotukset viennin arvosta |
|-------------------|-------------------------|-------------|---------------------|--------------------|---|
| Helsinki | 16 | 32 | 20 | 2 | 20 |
| Pääkaupunkiseutu | 22 | 36 | 19 | 1 | 31 |
| Uusimaa | 6 | 22 | 8 | -2 | 20 |
| Varsinais-Suomi | 4 | 20 | 5 | -4 | 32 |
| Satakunta | 18 | 19 | 7 | -3 | 19 |
| Kanta-Häme | 2 | 9 | 4 | -9 | 9 |
| Päijät-Häme | 6 | 24 | 9 | 4 | 24 |
| Pirkanmaa | 3 | 18 | 6 | -6 | 31 |
| Kymenlaakso | -1 | 12 | 1 | -13 | 12 |
| Etelä-Karjala | 4 | 8 | 6 | -3 | 34 |
| Etelä-Savo | 4 | 14 | 1 | -15 | 24 |
| Pohjois-Savo | 7 | 27 | 6 | -2 | 25 |
| Pohjois-Karjala | -1 | 10 | -6 | -11 | 10 |
| Keski-Suomi | 5 | 24 | 9 | -9 | 16 |
| Etelä-Pohjanmaa | 2 | 9 | 2 | -9 | -2 |
| Pohjanmaa | -2 | 19 | 10 | -4 | 25 |
| Keski-Pohjanmaa | 7 | 24 | 10 | -17 | 3 |
| Pohjois-Pohjanmaa | 11 | 28 | 12 | 0 | 39 |
| Kainuu | -4 | 3 | -2 | -17 | 23 |
| Lappi | 12 | 16 | 1 | -12 | 30 |
| Koko maa | 9 | 22 | 9 | -4 | 24 |

Suhdannenäkymät osatekijöittäin seuraavan 12 kuukauden aikana

| | Tuontiyritysten odotukset tuonnin arvosta | Tuotanto-kustannukset | Kannattavuus | Vakavaraisuus | Innovaatiot, tuotanto ja tuotteiden kehitys |
|-------------------|---|-----------------------|--------------|---------------|---|
| Helsinki | 25 | 33 | 18 | 28 | 22 |
| Pääkaupunkiseutu | 36 | 35 | 23 | 27 | 20 |
| Uusimaa | 13 | 37 | 6 | 14 | 13 |
| Varsinais-Suomi | 15 | 39 | 3 | 14 | 14 |
| Satakunta | 6 | 38 | 14 | 19 | 20 |
| Kanta-Häme | 30 | 46 | 0 | 14 | 7 |
| Päijät-Häme | 11 | 36 | 12 | 26 | 10 |
| Pirkanmaa | 13 | 36 | 8 | 19 | 10 |
| Kymenlaakso | 53 | 45 | 0 | 13 | 9 |
| Etelä-Karjala | 35 | 34 | -7 | 6 | 10 |
| Etelä-Savo | 51 | 37 | 10 | 22 | 14 |
| Pohjois-Savo | 23 | 36 | 5 | 17 | 12 |
| Pohjois-Karjala | 3 | 45 | -1 | 6 | 6 |
| Keski-Suomi | 26 | 33 | 12 | 22 | 19 |
| Etelä-Pohjanmaa | 2 | 30 | 2 | 20 | 8 |
| Pohjanmaa | 20 | 40 | 10 | 17 | 23 |
| Keski-Pohjanmaa | 5 | 32 | 6 | 27 | 10 |
| Pohjois-Pohjanmaa | 51 | 36 | 14 | 25 | 16 |
| Kainuu | -22 | 23 | 5 | 12 | 6 |
| Lappi | 18 | 34 | 7 | 17 | 8 |
| Koko maa | 23 | 36 | 10 | 20 | 15 |

YRITTÄJYYDEN
PUOLESTA